

Duális képzéssel
a munka
világában
2020

MAGYAR
KERESKEDELMI
ÉS IPARKAMARA

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

Duális képzéssel a munka világában

**BUDAPEST
2020**

A szakmai anyagot készítette:

Matlné Kisari Erika

Kajdy József

Piacsek László

Szerkesztette és lektorálta:

Kárpát Kinga

Mádai Henriett

dr. Klész Tibor

Lezárva: 2020. augusztus

www.tanuloszerzodes.hu

Tartalom

AJÁNLÓ	7
1 A SZAKMAI OKTATÁS ALAPFOGALMAI.....	9
1.1 Általános alapfogalmak	9
1.2. Szakképzési alapidokumentumok.....	10
1.3. Képzés szervezésével kapcsolatos alapfogalmak	12
1.4. Kiemelt figyelmet igénylő tanulók képzésével kapcsolatos alapfogalmak.....	13
1.5 Szakmai vizsgával kapcsolatos alapfogalmak	14
1.6 Kamarai feladatellátással kapcsolatos alapfogalmak.....	15
2 A SZAKKÉPZÉS INTÉZMÉNYEI.....	16
2.1 A technikum.....	16
2.2 A szakképző iskola	17
2.3 A műhelyiskola.....	18
2.4 Szakmai oktatást és képzést folytató köznevelési intézmények.....	19
2.4.1 A szakgimnázium	19
2.4.2 A szakiskola	19
2.5 Szakképző intézményen kívüli felnőttképzés.....	19
3 A SZAKMAI OKTATÁS.....	22
3.1 Az ágazati alapoktatás.....	22
3.2 A szakirányú oktatás.....	23
3.2.1 A szakirányú oktatás időbeli megszervezése	24
3.2.2 A szakirányú oktatás helyszíne	25
3.2.3 Mulasztás a szakirányú oktatásról	25
3.3 A szakmai oktatáshoz kapcsolódó jogviszonyok	26
3.3.1 A tanulói jogviszony.....	26
3.3.2 A felnőttképzési jogviszony.....	27
4 A DUÁLIS KÉPZŐHELY	29
4.1 A duális képzőhelyek nyilvántartása	29
4.1.1 A duális képzőhellyel szemben előírt követelmények	30
4.1.2 A szakirányú oktatást végző személlyel szemben támasztott követelmények.....	32
4.1.3 Mentességek a kamarai gyakorlati oktatói vizsga letétele alól	32

4.2	A területi kamara hatósági ellenőrzése a szakirányú oktatás során	32
4.2.1	A nyilvántartás felülvizsgálata	33
5	MINŐSÉGI KÖVETELMÉNYEK A SZAKIRÁNYÚ OKTATÁSBAN	35
5.1	Gyakorlati oktatói képzés és vizsga.....	35
5.1.1	A képzés	36
5.1.2	A vizsga.....	36
6	EGYÜTTMŰKÖDÉSEK A SZAKIRÁNYÚ OKTATÁSBAN	37
6.1	Hagyományos együttműködés	37
6.2	Új együttműködési lehetőség: ágazati képzőközpont.....	38
6.3	Vállalati képzőközpont	39
6.4	Tudásközpont	40
7	A SZAKIRÁNYÚ OKTATÁS MEGSZERVEZÉSE A DUÁLIS KÉPZŐHELYNÉL	41
7.1	A duális képzők képzési tevékenységének szabályozása	41
7.2	A szakképzési munkaszerződés	42
7.2.1	Kiválasztási eljárás.....	42
7.2.2	A szakképzési munkaszerződés megkötése	43
7.2.3	A szakképzési munkaszerződés tartalmi elemei	45
7.3	Jogok és kötelezettségek a szakképzési munkaszerződéssel összefüggésben.....	46
7.3.1	Munka- és pihenőidő, munkaközi szünet, mentesülés a munkavégzési kötelezettség alól.....	46
7.3.2	A szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér és egyéb juttatások.....	47
7.3.3	A tanulóra, illetve a képzésben részt vevő személyre vonatkozó munkajogi szabályok.....	48
7.3.4	Kártérítési felelősség	49
7.4	A szakképzési munkaszerződés megszűnése.....	50
7.5	A szakképzési munkaszerződés megszüntetése	50
7.6	A tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony szünetelése	51
7.7	Saját munkavállaló részvétele a képzésben felnőttképzési jogviszony keretében	52
7.8	A szakképzési előszerződés	52
7.9	A szakirányú oktatás kötelező, teljesítést igazoló dokumentumai	53
7.9.1	A foglalkozási napló	53
7.9.2	A munka-, baleset- és a tűzvédelmi napló	53
7.9.3	A munkabér kifizetésének igazolását szolgáló dokumentumok	54
7.9.4	A felelősségbiztosítás megkötését igazoló dokumentum.....	54
7.9.5	Oktatói végzettséget igazoló dokumentumok.....	54
7.10	Összefoglaló a duális képzőhely szakirányú oktatással összefüggésben jelentkező feladatairól	55

8	A SZAKIRÁNYÚ OKTATÁS FINANSZÍROZÁSI RENDSZERE	56
8.1	A szakképzési hozzájárulás megállapítása és elszámolása	56
8.1.1	A kötelezettség alanyai	56
8.1.2	A szakképzési hozzájárulás alapja és mértéke	58
8.1.3	A szakképzési hozzájárulás alapja megállapításának különös szabályai	60
8.1.4	Külön törvény szerinti mentesülés a szakképzési hozzájárulás alól	62
8.2	A képzéssel kapcsolatosan igénybe vehető adókedvezmény	62
8.2.1	Az adókedvezmény meghatározása.....	63
8.3	A szakképzési hozzájárulás megállapítása, bevallása és megfizetése	65
8.4	Társadalombiztosítási kötelezettségek.....	66
8.4.1	A tanulószerveződéses tanuló társadalombiztosítási jogállása és juttatásai.....	66
8.4.2	A szakképzési munkaszerződés alapján tanuló társadalombiztosítási jogállása	67
8.4.3	A gyakorlati képzésen hallgatói munkaszerződéssel részt vevő hallgató társadalombiztosítási jogállása	67
8.5	Személyi jövedelemadó.....	68
9	KITEKINTÉS.....	69
9.1	Tanulószerveződés és együttműködési megállapodás.....	69
9.1.1	Tanulószerveződés kötésének lehetősége 2020. szeptembertől.....	69
9.1.2	Együttműködési megállapodás kötésének lehetősége 2020. szeptembertől.....	70
9.2	Duális képzés a felsőoktatásban	71
9.2.1	A felsőoktatási duális képzés ismertetése, jogi szabályozása	71
9.2.2	A duális képzésre történő jelentkezés és felvételi eljárás.....	72
9.2.3	A tanév beosztása a duális képzés esetében	73
9.2.4	Az együttműködési megállapodás megkötése	73
9.2.5	A hallgatói munkaszerződés	74
9.2.6	A hallgatónak fizetendő díjazás	74
9.2.7	A hallgatói munkaszerződés alapján kifizetett díjazás adózása	75
9.2.8	A hallgatónak nyújtandó egyéb juttatások, a gyakorlat szabályai.....	75
9.2.9	A gyakorlati képzés költségeinek elszámolása	75
9.2.10	Területi kamara feladat- és hatásköre a felsőoktatási duális képzésben	75
10	GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK.....	77
10.1	Kifutó rendszerű (Szt. szerinti) képzésben indítható-e még szakképesítés-ráépülés?.....	77
10.2	Mit kell tudni a korábbi tanulmányok beszámításának lehetőségeiről az új rendszerben?	77
10.3	Miben kell többet tudnia egy duális képzőnek a korábbi gyakorlati képzőhöz képest?	78

10.4	Köthető-e szakképzési munkaszerződés 2020. szeptember 1-jétől?	78
10.5	Hogyan alakulnak a szakképzési munkaszerződés kötésének időbeli lehetőségei?	79
11	TERÜLETI KAMARÁK ELÉRHETŐSÉGEI	80
12	JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	84
12.1	Jogszabályok és szabályozó dokumentumok	84
12.1.1	Jogszabályok	84
12.1.2	Szabályozó dokumentumok.....	84
12.1.3	Országos honlapok.....	85

AJÁNLÓ

2020. január 1-jén hatályba lépett a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, majd 2020. február 7-én a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet. E két jogszabály teljesen új keretbe foglalta a duális szakképzést, a változás célja pedig az volt, hogy fokozatosan keresletvezérelt, a módszereiben is a végeredményre koncentráló, a munkaerőpiachoz rugalmasan alkalmazkodó szakképzési rendszer jöjjön létre, illetve minőségi képzés valósuljon meg.

E folyamat komoly változást jelent a szakképzésben részt vevő szereplők számára, és erőteljes elköteleződést vár el a duális képzésben partner vállalkozásoktól. Ennek eredményeképpen a szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatott és a duális képzési idő alatt megismert, jó teljesítményt nyújtott tanulók megfelelő szakmai tapasztalattal rendelkező munkaerő-utánpótlásként állnak az időt, energiát, adott esetben forrást sem sajnáló és befektető vállalkozások rendelkezésére.

Kiadványunk célja, hogy ezen vállalkozásokat segítve minden részletére kitérve bemutassuk az új szakképzési rendszert, átfogó képet adva az új keretokről, fogalmakról, a gyakorlati képzés helyébe lépő szakirányú oktatásról, az együttműködések formáiról és a finanszírozás változásairól. Nem feledkezünk meg a kifutó rendszerben még évekig működő tanulószerveződésekéről sem, hiszen bár a rendszer megújul, a szakképzésben szerepet vállaló szervezetek azonban többnyire már évek óta partnerek a képzésben. Ugyancsak kitekintünk a felsőoktatásban folyó duális képzés szabályozására.

A kiadvány anyagát digitális verzióban a www.tanuloszerzodes.hu oldalon is elérhetővé tettük.

A kiadvány egészében az egyszerűség kedvéért a következő rövidítéseket, illetve egyszerűsítéseket használjuk:

- **Szt.** / régi szakképzési törvény: 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- **Szkt.** / új szakképzési törvény: 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- **Szkr.:** 12/2020. (II. 7.) kormányrendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról
- **Szht.:** 2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról
- **Mtv.:** 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről
- **Mt.:** 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- **Ákr.:** 2016. évi CL. törvény az általános közgazdasági rendtartásról

- **Ptk.:** 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- **KKK:** képzési és kimeneti követelmények
- **ÁKK:** ágazati képzőközpont
- **VKK:** vállalati képzőközpont
- **ISZIIR:** Internet Alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer
- **OKJ:** Országos Képzési Jegyzék
- **TEA:** Tanulási Eredmény Alapú oktatás

1 A SZAKMAI OKTATÁS ALAPFOGALMAI

1.1 Általános alapfogalmak

Szakképzés

A szakképzés felsőfokú szakképzettséget nem igénylő munkakör betöltéséhez vagy tevékenység végzéséhez szükséges

- szakmára felkészítő szakmai oktatás és
- szakképesítésre felkészítő szakmai képzés.

Ágazati alapoktatás

Az ágazati alapoktatás a szakképzés új rendszerében jelenik meg. Az adott ágazathoz tartozó szakmák tekintetében a – jellemzően ötéves – technikumban az első két évben, a – jellemzően hároméves – szakképző iskolában az első egy évben széles körű ágazati alapismeretekre tesznek szert a tanulók, amelyet ágazati alapvizsga zár le. Ez jogosulttá teszi a tanulót a szakirányú oktatásba való belépésre és a szakképzési munkaszerződés megkötésére. A közös alapozás átjárhatósági lehetőséget biztosít szükség esetén a technikum és a szakképző iskola között. A konkrét szakmát technikumban a 10. évfolyam végén, szakképző iskolában a 9. évfolyam végén, az adott ágazat sajátosságainak megismerését követően választja ki a tanuló.

Ágazati alapvizsga

Az ágazati alapvizsga állami vizsga, amely a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit országosan egységes eljárás keretében méri. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az ágazati alapoktatás elvégzését követően tehet ágazati alapvizsgát.

Szakirányú oktatás

A szakirányú oktatás célja, hogy a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára biztosítsa a szakma keretében ellátandó munkatevékenységekhez szükséges ismeretek és készségek elsajátítását, képessé tegye azok gyakorlatban történő alkalmazására és a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a szakmai vizsgára felkészítse.

Szakmai képzés

A szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzés a felnőttképzési tevékenység szakképzésbe tartozó részének összefoglaló neve. A Szakmajegyzékben nem

szereplő, de az adott gazdasági ágazat által szükségesnek ítélt képzések szakmai képzés keretében szervezhetők meg.

Szakmajegyzék

A kizárólag szakképző intézményben szakmai oktatás keretében elsajátítható szakmákat tartalmazó jegyzék, amelyet a kormány rendeletben állapít meg. A Szakmajegyzékben szakmánként meg kell határozni a szakma azonosító számát, ennek keretében tanulmányi területét, ágazati besorolását, szintjének meghatározására vonatkozó megjelölését, a szakma megnevezését, a hozzá kapcsolódó szakmairányt, a szakmai oktatás időtartamát és az Szkt. 107. § (2) bekezdése szerinti súlyszorzót.

Felnőttképzési tevékenység

Célirányos kompetenciakialakításra és kompetencia-fejlesztésre irányuló, szervezeten megvalósuló – a köznevelési intézmény, a szakképző intézmény és a felsőoktatási intézmény alapfeladatába nem tartozó – oktatás és képzés, valamint, ehhez kapcsolódó szolgáltatás, amely az egyénre szabott képzés és oktatás kialakításának elősegítésére, hatékonyságának javítására vagy a munkavállalás elősegítésére irányul.

Kompetencia

Olyan ismeretek, készségek és képességek összessége, amely által a személy egy adott területen képes meghatározott döntésen és a megvalósításon alapuló eredmény elérésére.

Tanulási Eredmény Alapú oktatás (TEA)

A tanulási eredmény a tanulással, a tanulási szakasz végére elérhető kimeneti követelmények leírását jelenti. Azt határozza meg, hogy a tanuló mit tud, mit ért és önállóan mire képes, miután lezárt egy tanulási folyamatot. A tanulási eredmény alapú megközelítés egy olyan korszerű gondolkodásmód és ezzel összefüggésben egy új pedagógia technika, amely az oktatóközpontú kultúrával szemben a tanulást és a tanulót helyezi a középpontba, és ebben az értelemben maga a tanulási folyamat, valamint a tanuló által elért kompetenciafejlődés a lényeges. Ezzel összefüggésben a szakképzés fő célja a szakmai cselekvőképesség kialakítása.

1.2. Szakképzési alapkokumentumok

Képzési és kimeneti követelmény

A KKK-ban azokat a részletes követelményeket állapítják meg tanulási eredmény alapú megközelítésben, amelyek alapján a szakképzés és a szakmai vizsgáztatás folyhat. A KKK-ban – részszakmaként – meghatározható a szakmának olyan önállóan elkülöníthető része, amely legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciák megszerzését teszi lehetővé.

Oklevél és a bizonyítvány

A szakma megszerzéséről kiállított oklevél, illetve szakmai bizonyítvány államilag elismert középfokú végzettséget és szakképzettséget tanúsít és egy vagy több foglalkozás valamennyi munkakörének betöltésére képesít, a részsakma megszerzéséről kiállított szakmai bizonyítvány államilag elismert alapfokú végzettséget és szakképesítést tanúsít és legalább egy munkakör betöltésére képesít. A szakma megszerzéséről oklevelet kell kiállítani, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a szakmai oktatást technikumban teljesítette. Az oklevélben a megszerzett szakma megjelölése mellett fel kell tüntetni az „okleveles” megjelölést, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a felsőoktatási intézmény és a technikum által közösen kidolgozott szakmai oktatásban vett részt. A szakma megszerzéséről szakmai bizonyítványt kell kiállítani, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a szakmai oktatást a szakképző iskolában teljesítette. A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzett képesítő bizonyítvány államilag elismert, önálló végzettségi szintet nem biztosító szakképesítést tanúsít.

Programkövetelmény és a képzési program

A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés kimeneti követelményeit programkövetelményben kell meghatározni. A szakmai képzés a felnőttképzési törvény szerinti képzési program alapján folyik. A programkövetelmény és a képzési program nem sértheti más személy szabadalmi vagy szerzői jogát és szakmai tartalma nem lehet azonos a Szakmajegyzékben szereplő szakma képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tartalmával.

Programtanterv és a szakmai program

A szakképző intézményben a nevelő és oktató munka:

- a szakképzésben kötelezően alkalmazandó, a KKK-k alapján összeállított programtanterv és
 - a programtanterv alapján kidolgozott szakmai program
- szerint folyik.

Szakirányú oktatás képzési programja

A duális képzőhelynek rendelkeznie kell a szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programmal, amely szakmánként, az adott szakma programtantervéhez igazodóan tartalmazza a duális képzőhely által oktatott tananyagelemeket és ehhez kapcsolódóan az elméleti ismeretek, a felügyelet mellett és az önállóan végezhető gyakorlati feladatokat, továbbá a kompetencia- és készségfejlesztés feladatait. A duális képzőhely a képzési programot a regisztrációs és tanulmányi alrendszer, az ún. KRÉTA megfelelő moduljába tölti fel. A duális képzőhelynek ki kell dolgoznia a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy értékelésére és minősítésére vonatkozó értékelési és minősítési kritériumokat is.

Szakmai program

A szakképző intézménynek a szakképző intézményre konkretizált szakmai programot kell készíteni. A szakmai program része a képzési program, amivel a duális képzőhelynek is rendelkeznie kell, ha a szakirányú oktatásban részt vesz.

Tananyagegység

A képzési program felépítését adó, önálló tartalommal bíró képzési egység.

1.3. Képzés szervezésével kapcsolatos alapfogalmak

Egészségügyi alkalmasság

Annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre.

Egybefüggő (nyári) gyakorlat

A tanult ismeretek, készségek, jártasságok alkalmazását, megszilárdítását szolgáló tevékenység, amelyet lehetőleg munkahelyi körülmények között a szorgalmi időszakot követően, egybefüggően kell lebonyolítani.

Pályaalkalmassági követelmény

A szakképzésbe történő bekapcsolódás – KKK-ban meghatározott – azon feltétele, amely alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a szakmai vizsgára és a szakma végzésére.

Tanév

Az iskolában, kollégiumban szeptember 1-jétől a következő év augusztus hónapjának utolsó napjáig tartó időszak.

Tanítási év

Az iskolában minden év szeptemberének első munkanapjától a következő év június 16-át megelőző utolsó munkanapjáig tartó szorgalmi időszak, az érettségi vizsga, illetve a szakmai vizsga évét kivéve; a szakképző intézmény azon évfolyamán, amelyen közismereti oktatás nem folyik, a szakképzés a tanév és a tanítási év a tanév és a tanítási év rendjére tekintet nélkül is megkezdhető. A tanítási év – azokon az évfolyamokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik – ötnapos tanítási hetekből áll, a szombat, a vasárnap és a munkaszüneti nap pedig tanítás nélküli pihenőnap. A tanulónak a tanév rendjében meghatározottak szerint a tanítási évben legalább három alkalommal, legkevesebb hat egybefüggő napból álló tanítási szünetet és az Szkr-ben meghatározott esetben rendkívüli szünetet, a tanítási év utolsó napját követően a tanév végéig terjedő időszakban pedig legalább harminc egybefüggő napból álló nyári szünetet kell biztosítani.

Tanítási nap

Olyan nap, amelyen a foglalkozások száma eléri a hármat.

Tanulóbaleset

Minden olyan baleset, amely a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt az alatt az idő alatt vagy tevékenység során éri, amikor a szakképző intézmény vagy a szakirányú oktatás folytatójának felügyelete alatt áll, ideértve a szakképző intézményen kívüli szakirányú oktatás során bekövetkezett balesetet is.

1.4. Kiemelt figyelmet igénylő tanulók képzésével kapcsolatos alapfogalmak

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló

Az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás-szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Egyéni előrehaladású nevelés és oktatás

A sajátos nevelési igényű tanuló számára engedélyezhető, a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást biztosító nevelési-oktatási forma.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a hátrányos helyzetre megállapított 3 kategóriában [hátrányos helyzetű gyermek a)-c)] meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Hátrányos helyzetű gyermek

Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló

Az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.

Sajátos nevelési igényű tanuló, illetve képzésben részt vevő kiskorú személy

Az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, illetve képzésben részt vevő kiskorú személy, aki a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti szakértői bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi – látási, hallási –, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd.

1.5 Szakmai vizsgával kapcsolatos alapfogalmak

Szakmai vizsga

A szakmai vizsga állami vizsga, amely a szakirányú oktatás során megtanult, a KKK-ban az adott szakmára speciálisan előírt szakmai ismeretek elsajátítását országosan egységes eljárás keretében méri.

Akkreditált vizsgaközpont

Szakma megszerzésére irányuló szakmai vizsgát, illetve szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés megszerzésére irányuló képesítő vizsgát a nemzeti akkreditálásról szóló 2015. évi CXXIV. törvény szerinti akkreditáló szerv által személytanúsító szervezetként akkreditált vizsgaközpont szervezhet.

Vizsgatevékenység

A vizsga a KKK-ban meghatározott írásbeli, számítógép alkalmazását igénylő interaktív, gyakorlati, projekt vagy szóbeli jellegű vizsgatevékenységekből állhat.

1.6 Kamarai feladatellátással kapcsolatos alapfogalmak

Kamarai gyakorlati oktatói képzés

A gazdasági kamara által, az iskolai rendszerű szakképzésben duális képzést folytató szervezetnél kötelező szakmai gyakorlatukat töltő tanulókkal gyakorlati oktatóként foglalkozó, meghatározott szakképesítéssel és szakmai gyakorlattal rendelkező szakemberek számára szervezett képzés.

Kamarai gyakorlati oktatói vizsga

A kamarai gyakorlati oktatói képzést lezáró, a gazdasági kamara által szervezett, tanúsítvány kiadásával záruló vizsga.

Mesterképzés

Olyan képzési forma, amelynek során meghatározott szakképesítéssel és szakmai gyakorlattal rendelkező szakemberek mestervizsgára felkészítése történik. A mesterképzés keretében a szakma mester szintű gyakorlásához szükséges szakmai elméleti és gyakorlati, a vállalkozás vezetéséhez szükséges gazdasági, jogi és munkaügyi, továbbá a tanulók képzéséhez szükséges alapvető pedagógiai ismeretek átadása történik.

Nyilvántartást vezető szerv

A területi gazdasági vagy agrárkamara, illetőleg az egészségügy területén működő, az adott ágazat tekintetében jogszabály alapján köztestületi tevékenységet végző szakmai kamara (Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara)

2 A SZAKKÉPZÉS INTÉZMÉNYEI

A szakképzés rendszere az új szakképzési szabályozás alapján teljesen átalakult 2020. szeptember 1-jétől. A duális képzőhely e rendszer egyik legfontosabb szereplője szoros együttműködésben a szakképző intézményekkel, éppen ezért fontos tisztában lennie az intézményi keretrendszerrel és az iskolai oktatás főbb jellemzőivel is.

Az Szkt. két szakképző intézménytípust határoz meg: a technikumot és a szakképző iskolát. A szakképző intézményekben a Szakmajegyzékben meghatározott szakmákra felkészítő szakmai oktatás és programkövetelményekben szabályozott szakképesítésekre felkészítő szakmai képzés (szakképző intézményben szervezett felnőttképzés) folyik. A szakképző intézményekkel szakmai oktatás keretén belül a tanulók tanulói jogviszonyban, a képzésben részt vevő személyek felnőttképzési jogviszonyban állnak.

A szakmára felkészítő szakmai oktatás a KKK alapján iskolai tanműhelyben szervezett, vizsgával záródó ágazati alapoktatásban és elsősorban duális képzési formában, duális képzőhelyeken megvalósuló szakirányú oktatásban történik. A duális képzőhely a szakképző intézménnyel közösen felel a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy (a továbbiakban együtt: tanuló) szakmai vizsgára való felkészítéséért a KKK szerint.

A nappali rendszerű szakmai oktatásban részt vevő, első szakmájukat tanulók:

- a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatás kivételével (ágazati alapoktatás és iskolai tanműhelyben folytatott szakmai oktatás esetén) ösztöndíjra,
- sikeres záróvizsgát követően egyszeri pályakezdési juttatásra,
- rászorultsági helyzet és jó tanulmányi eredmény alapján pályázat útján támogatásra

jogosultak.

Szakképző intézményben az osztálylétszám legfeljebb 32 fő, amely a fenntartó engedélyével legfeljebb húsz százalékkal túlléphető. A szakirányú oktatás csoportlétszáma legfeljebb 16 fő. A minimális osztály- és csoportlétszámot a fenntartó határozza meg.

2.1 A technikum

A technikum célja az általános műveltséget megalapozó érettségi vizsgára, a szakmai vizsgára, a szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, illetve a munkavállalásra

történő felkészítés. Technikumban a szakmai oktatást nyelvi előkészítő évfolyam előzheti meg. A technikum a legtöbb szakma esetében öt, bizonyos szakmák esetében hat évfolyamos. A technikumban az érettségi vizsga megkezdésének feltétele legalább ötven óra közösségi szolgálat teljesítése. Technikumban nyolcadik évfolyamot, vagy megszerzett szakmát, illetve gimnáziumi érettségit követően is lehet tanulmányokat folytatni, az alábbiak szerint:

Nyolcadik évfolyamot követően:

- Az első két évben a tanulók a szakképző intézmény tanműhelyében ágazati alapoktatásban, valamint közismereti oktatásban vesznek részt. A második tanítási év végén a tanulók ágazati alapvizsgát tesznek és a tanult ágazaton belül szakmát választanak. A harmadik, a negyedik és az ötödik évben az érettségire történő közismereti felkészítés mellett a választott szakmájukat tanulják duális képzőhelyen, vagy iskolai tanműhelyben. A negyedik tanév végén a tanulók három tantárgyból – matematikából, magyar nyelv és irodalomból, valamint történelemből – tesznek érettségi vizsgát. Az ötödik év végén érettségiznek idegen nyelvből, valamint akkor teszik le a szakmai vizsgájukat is, amely számukra az ötödik (emelt szintű) érettségi tantárgy.

Szakképző iskolában szerzett szakmát követően:

- A technikum kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítést is folytathat. Az ilyen felkészítésnek két évfolyama van, és az a nappali rendszerben nem szervezhető meg.

Technikumban szerzett oklevelet követően:

- A Szkt. alapján az állam két szakma megszerzését ingyen biztosítja állampolgárai számára, emiatt technikumban egymást követően akár két technikus oklevél is szerezhető.

Gimnáziumi érettségit követően:

- Gimnáziumi érettségit követően a tanulók technikumban csak szakmai oktatásban vesznek részt, közismereti tantárgyakat nem tanulnak. Az első félévben ágazati alapoktatásban vesznek részt az iskola tanműhelyében, majd ágazati alapvizsgát tesznek és a tanult ágazaton belül szakmát választanak. Ezt követően a választott szakmájukat tanulják duális képzőhelyen, vagy iskolai tanműhelyben másfél éven, vagy bizonyos szakmák esetében két és fél éven keresztül.

2.2 A szakképző iskola

A szakképző iskola **a nem érettségihez kötött szakmák megszerzését** biztosítja a tanulók számára, nyolcadik évfolyamot követően három (bizonyos szakmák esetében négy) év alatt, második szakma megszerzése esetén, valamint gimnáziumi érettségit követően közismereti oktatás nélkül pedig két év alatt. A diákok a szakmai

oktatás első évében (a kétéves képzések esetén az első félévben) ágazati alapoktatásban vesznek részt az iskola tanműhelyében, majd ágazati alapvizsgát tesznek és a tanult ágazaton belül szakmát választanak. Ezt követően a választott szakmájukat tanulják duális képzőhelyen, vagy iskolai tanműhelyben két, illetve bizonyos szakmák esetében három éven keresztül.

Szakképző iskolában a szakmai oktatást:

- szakma megszerzéséhez szükséges kompetenciák fejlesztését célzó **orientációs évfolyam**, illetve
- **dobbantó program** keretében alapkompétencia-fejlesztés előzheti meg.

Az **orientációs évfolyam** keretében a tanulók mentorálása, alapkészségeik és kulcskompetenciáik fejlesztése, pályaorientációjuk, életpálya tervezésük elősegítését célzó tevékenység folyik rugalmas tanulásszervezési és személyre szabott oktatási formában.

A **dobbantó programban** az a tanuló vehet részt, aki a megelőző tanév utolsó napjáig a tizenhatodik életévét betöltötte és alapfokú végzettséggel nem rendelkezik.

2.3 A műhelyiskola

A műhelyiskola a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek **a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz vagy a munkába állásához szükséges ismeretek** megszerzésére szolgáló képzési forma. A műhelyiskola folyamatos mentori támogatással hozzájárul a tanuló személyes és társas kompetenciáinak fejlesztéséhez és önálló életkezdéséhez szükséges alapismeretek átadásához. A tanuló a műhelyiskolában tanulmányokat akkor folytathat, ha

- alapfokú végzettséggel nem rendelkezik és a szakképző iskola dobbantó programját elvégezte vagy
- alapfokú végzettséggel rendelkezik és a 16. életévét betöltötte.

A műhelyiskolában **kizárólag részsakma** (legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciák megszerzését biztosítja) megszerzésére irányuló felkészítés folyik, amelyet az iskola a tanműhelyében vagy munkahelyi körülmények között, nappali rendszerben, egy-ötffős csoportokban szervez. A részsakma megszerzésének időtartama legalább hat, legfeljebb huszonnégy hónap. A műhelyiskolában értékelés, minősítés nem alkalmazható.

2.4 Szakmai oktatást és képzést folytató köznevelési intézmények

A nemzeti köznevelésről szóló törvény a köznevelési intézmények között kétféle szakmai képzést, illetve oktatást biztosító intézménytípust nevesít. Ezek a szakgimnázium és a szakiskola.

2.4.1 A szakgimnázium

A szakgimnázium öt évfolyammal működő, művészeti, pedagógiai, illetve közművelődési képzést folytató nevelési-oktatási intézmény, amiből négy évfolyamon közismereti oktatás és szakmai képzés, az ötödik évfolyamon pedig kizárólag szakmai képzés folyik. A szakgimnázium érettségi végzettség, szakképesítés megszerzésére, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, valamint szakirányú munkába állásra készít fel. A szakgimnáziumban tanulható szakképesítések tartalmi követelményeit programkövetelmények és azok alapján kiadott kerettantervek határozzák meg. Érettségi végzettséggel rendelkező tanulók szakgimnáziumban két év alatt szerethetnek szakképesítést.

2.4.2 A szakiskola

A szakiskolai oktatás 2020. január 1-jétől kikerült az Szt. hatálya alól. A szakiskola a többi tanulóval sajátos nevelési igénye miatt együtt haladni nem képes tanulók felkészítését végzi. A szakiskolában a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti oktatás és szakmai oktatás (a kkk-ban meghatározott részzsákkmára felkészítő), illetve szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik. A szakiskolában az évfolyamok száma a Szakmajegyzékben vagy a képzési és kimeneti követelmények, illetve a programkövetelmények alapján készített speciális kerettantervekben vannak meghatározva.

2.5 Szakképző intézményen kívüli felnőttképzés

Minden célirányos kompetenciakialakításra és -fejlesztésre irányuló, szervezeten megvalósuló oktatás és képzés, valamint ehhez kapcsolódó szolgáltatás a felnőttképzési törvény hatálya alá tartozik. Ez azt jelenti, hogy minden egyéni vállalkozó vagy vállalkozás, amelynek tevékenységi és/vagy működési körébe tartozik a felnőttképzés, végig kell, hogy gondolja, hogy felnőttképzőként, saját képzési programok alapján szervez képzéseket (akár csak a munkatársai számára belső továbbképzéseket), vagy csak oktatóként/trénerként tevékenykedik felnőttképzők megbízásából.

Azok, akik felnőttképzőként (akár csak belső képzések szervezőjeként és megvalósítójaként) működnek, két lehetőség közül választhatnak. Amennyiben nem végeznek szakképzést és nem szerveznek olyan képzést, amely költségvetési vagy uniós támogatásból valósul meg, felnőttképzési tevékenységükre **bejelentési kötelezettség**

vonatkozik. Ha szakképzést folytatnak vagy támogatott képzéseket is szerveznek, úgy felnőttképzési tevékenységüket **engedélyeztetni szükséges**.

Minden felnőttképzési tevékenység esetén, amely nem engedélyköteles, szükséges a bejelentési eljárás lefolytatása. A bejelentés és az engedélyeztetés egyaránt a Felnőttképzési Államigazgatási Szervnél, a <https://far.nive.hu/kezdolap> oldalon keresztül lehetséges.

Szakmajegyzékben szereplő szakmát kizárólag szakképző intézményben lehet szerezni, vagyis a korábbiaktól eltérően szakmát „fizetős” tanfolyamon már nem lehet tanulni. Felnőttképzők (vagy felnőttképzőként is működő vállalkozások) 2020. szeptember 1-jétől, **hatósági engedély birtokában** részszakmára felkészítő, valamint programkövetelmények alapján összeállított képzési programok szerint szakmai képzést végezhetnek (a Szakmajegyzékben nem szereplő, de az adott gazdasági ágazat által szükségesnek ítélt képzés, amely szakképesítés megszerzésére irányul), amelyhez a vonatkozó jogszabályokban elvárt minőséget garantáló feltételeket is biztosítaniuk szükséges.

A felnőttképzők a nem szakmai jellegű, illetve a nem támogatott képzéseik esetén a hatóság felé fennálló **bejelentési kötelezettségen** túl meghatározott információs, tájékoztatósi, dokumentációs kötelezettséget is teljesítenek, illetve személyi, tárgyi feltételeket is kötelesek biztosítani.

A felnőttképzési tevékenység alapját biztosító **képzési programok tartalmazzák**:

- a képzés megnevezését,
- a képzés során megszerezhető kompetenciákat,
- a képzésbe való bekapcsolódás és részvétel feltételeit, a képzés célját és célcsoportját,
- a tervezett képzési időt,
- a képzés tananyagegységeit, azok célját, tartalmát, a tananyagegységekhez óraszámot és a tananyagegység megvalósítása során alkalmazott képzési módszereket és munkaformákat, valamint a kontaktórától eltérő munkaforma alkalmazása esetén, ha az a képzés óraszámába beszámítható, a beszámítható óraszámot is,
- a zárt rendszerű elektronikus távoktatás kivételével – a maximális csoportlétszámot,
- a képzésben részt vevő teljesítményét értékelő rendszernek leírását,
- a képzésről, a képzés egyes tananyagegységeinek elvégzéséről szóló igazolás kiadásának feltételeit,
- a képzési program végrehajtásához szükséges személyi és tárgyi feltételeket, valamint a képzéshez kapcsolódó egyéb speciális feltételeket és ezek biztosításának módját.

A felnőttképzőknek **az alábbi dokumentumokat kell vezetniük, nyilvántartaniuk** és azok keletkezésétől számított nyolcadik év utolsó napjáig megőrizniük:

- jelenléti íveket, valamint a képzésben részt vevővel elektronikus úton folytatott szakmai felkészítést, ellenőrzést igazoló dokumentumokat,
- a képzésben részt vevő személyek kezelt személyes adatait, valamint a képzés megkezdéséhez és folytatásához szükséges feltételeket igazoló eredeti dokumentumokat vagy azoknak a felnőttképző által hitelesített másolatait, továbbá a bemeneti kompetenciamérést és az előzetes tudásmérést igazoló dokumentumokat,
- a felnőttképzési szerződést, a képzési programot, a képzésnek a képzési program szerinti megvalósítását igazoló dokumentumokat,
- a képzés megvalósításához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítását szolgáló szerződések eredeti példányát,
- az oktatók foglalkoztatásával összefüggő dokumentumokat.

Engedélyezett felnőttképzési tevékenység végzéséhez a **felnőttképzőknek rendelkezniük kell:**

- vagyoni biztosítékkal a felnőttképzési tevékenységük folytatásának teljes időtartamára és a megszűnését követő hat hónapig,
- felnőttképzési szakértő által előzetesen minősített a képzési programmal, programokkal,
- megfelelő végzettséggel, képzettséggel rendelkező, foglalkoztatásban álló szakmai vezetővel,
- minőségirányítási rendszerrel, amely tartalmazza és szabályozza az intézmény minőségpolitikáját, a felnőttképzési tevékenység lebonyolításával és a kapcsolódó tananyagok tervezésével és tartalmi felülvizsgálatával kapcsolatos eljárást, a felnőttképzési tevékenység végrehajtásához szükséges személyi és tárgyi feltételek, pénzügyi források biztosítására vonatkozó eljárást, a képzésben részt vevő személyek előrehaladásának és teljesítményének figyelemmel kísérésére vonatkozó módszereket, a felnőttképzési tevékenységgel kapcsolatos vélemények visszacsatolására vonatkozó eljárást, a felnőttképzési tevékenység nyilvánosságával kapcsolatos eljárást, az oktatók felkészültségével, és kompetenciáik folyamatos fejlesztésével kapcsolatos eljárásokat, a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszerével kapcsolatos eljárást, a panaszok kivizsgálásáról és kezeléséről szóló eljárást, a minőségirányítási rendszer működtetése során keletkezett eltérések kiküszöbölésére irányuló helyesbítő és ismételt előfordulásuk megakadályozására irányuló megelőző tevékenységek menetét tartalmazó eljárást és a felnőttképzési tevékenység önértékelésére vonatkozó eljárást.

A felnőttképzők külső értékelését a felnőttképzési államigazgatási szerv a felnőttképzők megbízása alapján végzi. A minőségirányítási rendszer külső értékelését a felnőttképző úgy köteles megszervezni, hogy arra – a minőségirányítási rendszerének megfelelően – négyévenként legalább egyszer sor kerüljön.

3 A SZAKMAI OKTATÁS

A 2. fejezetben ismertetett szakképző intézménytípusokban (technikum és szakképző iskola) folyó szakmai oktatás két szakaszban zajlik: az ágazati alapoktatásban és a szakirányú oktatásban.

3.1 Az ágazati alapoktatás

A szakképző intézményben a szakirányú oktatást az ágazati alapoktatás előzi meg.

Az ágazati alapoktatás magában foglalja az adott ágazat közös szakmai tartalmait a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak szerint. Az ágazati alapoktatás kizárólag szakképző intézményben szervezhető meg.

Ágazati alapoktatást:

- a technikum **kilencedik és tizedik** évfolyamán,
- szakképző iskolában a **kilencedik** évfolyamon,
- kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben (érettségi végzettséggel, valamint második szakmatanulás esetében beszámítás, felmentés nélkül) **a szakmai oktatás első félévében**

kell megszervezni.

Az ágazati alapoktatást a szintén a szakképző intézményben szervezett ágazati alapvizsga zárja. Az ágazati alapvizsga állami vizsga, amely a tanulónak az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit országosan egységes eljárás keretében méri. Az ágazati alapvizsga **az adott ágazatba tartozó valamennyi szakma** tekintetében azonos szakmai tartalmát a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg.

Az ágazati alapvizsgát a szakképző intézmény szervezi. (A szintvizsgát korábban a gazdasági kamara szervezte.) Az ágazati alapvizsga lebonyolítására a tanulmányok alatti vizsga szabályait kell alkalmazni. **A vizsga elnökét a területileg illetékes gazdasági kamara delegálja**, a vizsgabizottság többi tagja a szakképző intézményben dolgozó oktatók közül kerül felkérésre. Az ágazati alapvizsga teljesítése az év végén adott bizonyítványba bejegyzésre kerül, ez meghatározott munkakör betöltésére való alkalmasságot is igazol. A tanulók a sikeres ágazati alapvizsgát követően a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatják tanulmányaikat azaz, hogy az általuk választott szakmáról az ágazati alapoktatás során az igazgató

által meghatározott időszakon belül kell nyilatkozniuk. A sikertelenül vizsgázó tanulók magasabb évfolyamra nem léphetnek.

Nem kell ágazati alapvizsgát tennie és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni annak, aki korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit. Ez azt jelenti, **hogy ezzel a beszámítással ágazati alapvizsga nélkül is elkezdhető a szakirányú oktatás.**

3.2 A szakirányú oktatás

A szakirányú oktatás célja, hogy a tanulók a szakma keretében ellátandó munkatevékenységekhez szükséges ismereteket és készségeket elsajátítsák, legyenek képesek azokat a gyakorlatban alkalmazni, továbbá, hogy a szakmai vizsgára felkészüljenek.

A szakirányú oktatás a tanulók számára szakképző intézményben vagy szakképzési munkaszerződéssel duális képzőhelyen szervezhető meg. A szakirányú oktatás követelményeire való felkészítéshez szükséges képzési programot, tárgyi eszközöket és a vonatkozó jogszabályban meghatározott végzettséggel és képzettséggel rendelkező oktatókat, valamint további személyi feltételeket a szakirányú oktatást folytató szervezet biztosítja.

Szakképző intézményben szakirányú oktatás csak akkor teljesíthető, ha a tanulók duális képzőhelyen való részvétele a szakirányú oktatásban a gazdasági kamara közreműködése mellett sem biztosítható. Ha a szakmai oktatás célját szolgálja, a szakirányú oktatás teljesíthető külföldön is, amelynek időtartama nem haladhatja meg a szakirányú oktatás időtartamának egynegyedét. Külföldi gyakorlatra csak az ágazati alapoktatást és sikeres ágazati alapvizsgát követően kerülhet sor. A szakirányú oktatásban való részvétel kötelező, a szakirányú oktatásról történő mulasztást a tanulóknak pótolniuk szükséges.

A szakirányú oktatás **tanítási évben teljesítendő oktatásból és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból vagy a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt teljesítendő oktatásból és gyakorlatból áll.** Az őszi, a téli és a tavaszi szünet ideje alatt – a szorgalmi időszakban teljesítendő szakirányú oktatás igazolatlan mulasztásának pótlása, illetve szakképzési munkaszerződés keretében folytatott szakirányú oktatás kivételével – szakirányú oktatás nem szervezhető.

A szakirányú oktatás időtartama a napi nyolc órát, illetve, ha a tanuló fiatal munkavállaló, a napi hét órát nem haladhatja meg. A tanuló a napi oktatási időt meghaladó szakirányú oktatásban nem vehet részt. A napi szakirányú oktatást hat és huszonkét óra között kell megszervezni. A szakirányú oktatás befejezése és a következő napi szakirányú oktatás, vagy közismereti oktatás megkezdése között legalább

tizenhat óra folyamatos pihenőidőt kell a tanuló számára biztosítani. (Ezek az előírások lényegében megegyeznek a tanulószervezés keretében történő foglalkoztatás korábbi szabályaival.) A tanuló részére, ha a napi szakirányú oktatási idő a négy és fél órát meghaladja, legalább harminc perc, ha a hat órát meghaladja, legalább negyvenöt perc megszakítás nélküli szünetet kell biztosítani a napi oktatási időn belül.

A tanulót a szakirányú oktatás keretében **megilletik mindazok a jogok**, amelyeket az érdekvédelem tekintetében a munka törvénykönyve, valamint az egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzés követelményei tekintetében az Mtv. és végrehajtási rendeletei biztosítanak a munkavállaló részére. E rendelkezések alkalmazásában munkavállalón a tanulót, munkáltatón a szakképző intézményt, illetve a duális képzőhelyet kell érteni.

A tanuló szakirányú oktatás keretében csak a szakirányú oktatáshoz kapcsolódóan meghatározott feladat ellátására kötelezhető és csak egészséges, biztonságos körülmények között foglalkoztatható.

3.2.1 A szakirányú oktatás időbeli megszervezése

A szakképző intézményben szervezett szakirányú oktatásban a tanuló a tanítási évben teljesítendő képzésen és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlaton kívül – a gyakorlat igazolatlan mulasztásának pótlása kivételével – a szakirányú oktatásban való részvételre nem kötelezhető.

A duális képzőhelynél **szakirányú oktatásra nem kerülhet sor**

- a közismereti oktatási napokon, ha a közismereti oktatás foglalkozásainak száma az adott napon a négy foglalkozást meghaladja,
- a szakképző intézmény által szervezett olyan rendezvény napján, amelyen minden tanuló részvétele kötelező,
- a tanuló vizsgája napjain és a tanulmányokat befejező szakmai vizsgája napjain, továbbá
- minden olyan esetben, amikor a munkajogi szabályok szerint a munkavállaló mentesül a munkavégzési kötelezettség alól.

A duális képzőhely a heti pihenőnapokon és a munkaszüneti napokon, valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a tanulót szakirányú oktatásra **csak a rendeltetése folytán e napon is működő** szakirányú oktatási helyen és a szakképző intézmény hozzájárulásával veheti igénybe, vagy abban az esetben, ha a tanuló, a mulasztását pótolja. Az igénybe vett idő helyett – a mulasztás pótlásának esetét kivéve, lehetőleg a következő szakirányú oktatási napon – ugyanolyan mértékben kell szabadidőt biztosítani.

3.2.2 A szakirányú oktatás helyszíne

A szakirányú oktatást **tanteremben, tanműhelyben vagy munkahelyi körülmények között** kell megszervezni. A tanműhely lehet iskolai tanműhely vagy duális képzőhely által működtetett tanműhely. A tanműhely olyan gyakorlati képzőhely, amely a szakma jellegétől függően különösen műhely, tangazdaság, tanbolt, tankórtér, tankert, tanudvar, tankonyha, laboratórium, taniroda, demonstrációs terem, gyakorló- és szaktanterem formájában működik.

Az iskolai tanműhely működésének személyi feltételeiről a fenntartó, a duális képzőhely által működtetett tanműhely személyi feltételeiről a duális képzőhely gondoskodik.

A **duális képzőhely az általa működtetett tanműhely** megfelelő működtetése érdekében gondoskodik:

- tanműhelyvezetőről, aki ezt a tevékenységet más munkaköre mellett is elláthatja,
- megfelelő végzettségű és képzettségű gyakorlati oktatóról, oktatókról, továbbá
- a termelő-szolgáltató tevékenység előkészítéséhez szükséges műszaki, fizikai dolgozókról.

Munkahelyi körülmények között szakirányú oktatás akkor folytatható, ha

- a munkahely felszereltsége,
- a munkahelyen folytatott szakmai tevékenység tartalma és jellege, valamint
- az oktatási időtartamát kitöltő munka

lehetővé teszi a KKK-ra való felkészülést.

A munkahelynek meg kell felelnie a tűz-, baleset-, munka- és környezetvédelmi előírásoknak.

Ha egy gazdálkodó szervezet több tanuló szakirányú oktatását szervezi meg munkahelyi körülmények között, **köteles felelős személyt megbízni** a tanulók szakirányú oktatásának figyelemmel kísérésére, aki ezt a tevékenységet munkája mellett is elláthatja.

3.2.3 Mulasztás a szakirányú oktatásról

A tanuló a szakirányú oktatásáról történő mulasztását annál a szervezetnél igazolja, amelyiknél a szakirányú oktatását teljesíti. Amennyiben tanulónak a szorgalmi időszakban teljesítendő szakirányú oktatásról való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja az adott tanévre vonatkozó **összes szakirányú oktatási idő húsz százalékát**, tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja. Ha a tanuló szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlatáról való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja **a szorgalmi időszakon kívüli**

egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak húsz százalékát, úgy az évfolyam követelményeit nem teljesítette és magasabb évfolyamba nem léphet. Az igazolatlan mulasztás nem haladhatja meg a szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak öt százalékát. Az igazolatlan mulasztást a tanuló pótolni köteles. Ha a tanuló mulasztása az előzőekben meghatározott mértéket eléri, de azt a következő tanév megkezdéséig pótolja, úgy magasabb évfolyamba léphet. A tanuló a megismételt évfolyamon akkor is köteles teljesíteni az egybefüggő gyakorlatot, ha azt korábban már teljesítette. A mulasztás fenti szabályai lényegében megegyeznek a tanuló szerződés keretében történő foglalkoztatás korábbi szabályaival.

3.3 A szakmai oktatáshoz kapcsolódó jogviszonyok

3.3.1 A tanulói jogviszony

A szakmai oktatásban a tanulók a szakképző intézménnyel tanulói jogviszonyban állnak.

Tanulói jogviszony tanköteles kiskorúval, továbbá a nappali rendszerű szakmai oktatásban részt vevő tanulóval hozható létre annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a tanuló a huszonötödik életévét betölti.

Tanulói jogviszony felvétellel vagy átvétellel keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől és az átvételtől az igazgató dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre, a tanulót a tanulói jogviszonyon alapuló jogok és köteleességek ettől az időponttól kezdve illetik meg és terhelik. A tanuló osztályba vagy csoportba való beosztásáról a szakmai munkaközösség vagy az igazgató dönt. Szünetel a tanulói jogviszonya annak, akinek engedélyezték, hogy tanulmányait megszakítsa.

Megszűnik a tanulói jogviszony:

- ha a tanulót másik szakképző intézmény vagy köznevelési intézmény átvette, az átvétel napján,
- az utolsó évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány kiállítása napján, kivéve, ha a tanuló az utolsó évfolyamot követő első szakmai vizsgaidőszakban szakmai vizsgát tesz, akkor a szakmai vizsgaidőszak utolsó napján,
- ha a tanuló tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná vált és
- a tanuló a tanulmányait nem kívánja a szakképző intézményben tovább folytatni, a bejelentés tudomásulvételének napján,
- a szakképző intézményben nem folyik másik megfelelő szakképzés vagy a továbbtanuláshoz szükséges feltételek a szakképző intézményben nem adóttak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,

- a tankötelezettség megszűnése után, ha a tanuló – kiskorú tanuló a törvényes képviselője egyetértésével – írásban bejelenti, hogy kimarad, a bejelentés tudomásulvételének napján,
- ha a jogviszonyt – a tanköteles tanuló és a hátrányos helyzetű tanuló kivételével – fizetési hátralék miatt az igazgató a tanuló – kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének – eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetésről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- ha a tanuló – a tanköteles tanuló kivételével – a szakképző intézmény kötelező foglalkozásairól a jogszabályban meghatározott időnél igazolatlanul többet mulasztott, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- ha a tanulóval szemben kizárás a szakképző intézményből fegyelmi határozatot hoztak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- ha a nem magyar állampolgárságú tanuló külföldre távozik, a bejelentés tudomásulvételének napján.

3.3.2 A felnőttképzési jogviszony

A felnőttképzési jogviszony felnőttképzési szerződés alapján szervezett oktatás és képzés nyújtására irányuló szolgáltatásra, illetve felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatásra és abban való részvételre a szakképző intézmény vagy a felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között létrejött viszony, amelyben a képzés a képzésben részt vevő személy sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez igazodóan valósul meg.

Szakképző intézményben szakmára felkészítő szakmai oktatásban a huszonötödik életévüket betöltött személyek kizárólag felnőttképzési jogviszony keretében vehetnek részt. A szakképző intézménynek a szakmai programjában meghatározottak szerint **be kell számítani a korábban folytatott tanulmányokat** az adott szakmára előírt – megegyező tartalmú – követelmények teljesítésébe, valamint a szakképzés megkezdése előtt foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban eltöltött szakirányú gyakorlati időt.

Felnőttképzési jogviszony keretében a szakmai oktatás **időtartama legfeljebb a negyedére, az óraszám legfeljebb a nappali rendszerű szakmai oktatás óraszámának negyven százalékáig** csökkenthető. Ez azt jelenti, hogy a Szakmajegyzékben meghatározott időtartamhoz képest akár jóval rövidebb idő alatt is kifuthat egy képzés, például 2 év helyett egy év alatt.

Szakképesítésre felkészítő szakmai képzés esetén a képzésben részt vevő személy a szakképző intézménnyel, illetve a felnőttképzővel szintén felnőttképzési jogviszonyban áll.

A **felnőttképzési szerződés** tartalmazza:

- a képzés megnevezését és óraszámát,
- a képzés
 - év, hónap, nap szerinti kezdésének és befejezésének tervezett időpontját, figyelembe véve az előzetesen megszerzett tudás beszámítását,
 - a zárt rendszerű elektronikus távoktatás kivételével a haladásának tananyag-egységekre bontott ütemezését,
- a képzés elvégzésével megszerezhető dokumentum megjelölését,
- a képzés során nyújtott teljesítmény ellenőrzésének, értékelésének módját, valamint ha a képzéshez jogszabályban meghatározottak szerint vizsga kapcsolódik, a vizsgára bocsátás feltételeit,
- a megengedett hiányzás mértékét és ennek túllépése esetén a képzésben részt vevő személyt érintő következményeket,
- a képzési díj – ha a képzéshez jogszabályban meghatározottak szerint vizsga kapcsolódik, és a vizsga megszervezésére a felnőttképző jogosult, a vizsgadíj és az esetlegesen szükséges javító- és pótlóvizsga díjának – mértékét és fizetésének módját, figyelembe véve az előzetesen megszerzett tudás beszámítását, valamint a képzési díj megfizetésének a képzés megvalósítása teljesítésével arányban álló ütemezését,
- a képzéshez nyújtott támogatás összegének költségvetési és európai uniós források szerint történő feltüntetését,
- a képzés keretében nyújtott ösztöndíj mértékét és folyósításának feltételeit,
- a képzésben részt vevő személy és a felnőttképző szerződésszegésének következményeit.

A felnőttképzők **a képzési díjat egy összegben** kötelesek meghatározni a felnőttképzési szerződésben, továbbá a felnőttképzési szerződésben feltüntetett képzési díjon felül más jogcímen **további díjat vagy költséget nem állapíthatnak meg** a képzésben részt vevő személyek terhére.

A felnőttképzési jogviszony a felek erre vonatkozó megállapodása alapján szünetelhet. A szünetelés alatt egyik felet sem illetik, illetve terhelik a felnőttképzési jogviszonyból fakadó jogok, illetve kötelezettségek. A felnőttképzési szerződést a képzésben részt vevő személy felmondhatja. A felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis.

A felnőttképzési szerződést bármelyik fél **azonnali hatállyal felmondhatja**, ha

- a képzésben részt vevő személy a képzés folytatására egészségileg alkalmatlanná vált,
- a képzésben részt vevő személy fizetési hátralékát a felnőttképző felszólítása ellenére sem teljesíti vagy
- a képzésben részt vevő személy a kontaktórákról a képzési programban meghatározott időnél igazolatlanul többet mulasztott.

4 A DUÁLIS KÉPZŐHELY

A szakképzés új rendszerében a szakirányú oktatás megvalósításának **munkaerőpiaci szereplője a duális képzőhely**. A képzést biztosító gazdálkodó szervezetek a 2020 szeptemberében indult új képzési rendszerben is meghatározó szerepet töltenek be a tanulók oktatásában. A duális képzőhelyek kamarai nyilvántartásba vételével, illetve hatósági ellenőrzésével kapcsolatos kamarai feladatellátás fő célkitűzése a munkaerőpiaci igényekre reagáló, olyan minőségi duális képzőhelyek biztosítása, ahol a tanuló megfelelő gyakorlatot szerezhethet, megismerheti a vállalati kultúrát és versenyképes tudással, gyakorlattal léphet ki a munkaerőpiacra a tanulmányai befejezése után.

4.1 A duális képzőhelyek nyilvántartása

A duális képzőhelyek nyilvántartását a gazdasági kamara vezeti. Szakirányú oktatást folytatni szándékozó gazdálkodó szervezetek vagy képzőközpontok **nyilvántartásba vételi eljárása kérelem benyújtásával indul**, amelyet

- a duális képzést szervező szervezet székhelye vagy
- a duális képzési célt szolgáló telephelye

szerinti illetékes területi kamarának kell benyújtani.

A nyilvántartásba-vételi kérelem nyomtatvány a területi kamara honlapján elérhető és letölthető dokumentum, amelyet papír alapon vagy elektronikusan, szkennelve kell megküldeni az illetékes területi kamarának.

Amennyiben a kérelem nem a területi kamara honlapján közzétett dokumentum benyújtásával történik, a bejelentés abban az esetben fogadható el, ha abból a nyilvántartásba-vételi kérelem ténye megállapítható.

A nyilvántartásba vétel miatt induló ellenőrzés célja annak a megállapítása, hogy a kérelmező

- **megfelel-e jogszabályokban előírt feltételeknek,**
- **vállalja-e a programtervnek megfelelő szakirányú oktatás megvalósítását,**
- **telephelye alkalmas-e az adott szakma gyakorlati oktatására, továbbá**
- **tudja-e biztosítani a szakirányú oktatás folytatásához szükséges, jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltételeket az adott szakmában.**

A kérelem beérkezése után a nyilvántartást vezető szerv (területi kamara) **közigazgatási hatósági eljárás keretében** győződik meg a feltételek meglétéről. Az **eljárás ingyenes, a duális képzőhelyek nyilvántartása pedig nyilvános**, azt a területileg illetékes gazdasági kamara saját honlapján közzéteszi, illetve elérhető a www.isziir.hu nyilvános felületén.

Az ellenőrzésben részt vevő kamarai és szakképző iskolai szakértők helyszíni szemle során ellenőrzik a jogszabályi feltételeket. A szakirányú oktatás tárgyi eszközeinek (gépek, berendezések, szerszámok) vizsgálata az adott szakma KKK-jában meghatározott eszközjegyzék szerint történik.

Az ellenőrzést követően, a szervezet megfelelősége esetén a területi kamara bejegyzí a szervezetet a duális képzőhelyek nyilvántartásába, amely közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül. A bejegyzés tényéről írásos úton értesíti a duális képzőhelyet.

A nyilvántartásba vételnek meg kell előznie a szakképzési munkaszerződés megkötését, leghamarabb egyidejűleg kerülhet sor erre és a szakképzési munkaszerződés megkötésére.

A nyilvántartásban szereplő szervezetek jogszabályi kötelezettsége a nyilvántartott adatokban bekövetezett változások 15 napon belül történő jelentése a nyilvántartást vezető szerv részére. A nyilvántartásban szereplő adatok javítására, kiegészítésére, bővítésére irányuló kérelmet a szervezetnek a területi kamarához írásban kell benyújtani. A változások, módosítások bejelentéséhez segítséget nyújtó nyomtatvány elérhető a területi kamara honlapján.

A duális képzőhely megszűnése esetén a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes gazdasági kamara a duális képzőhelyet törli a nyilvántartásból.

4.1.1 A duális képzőhellyel szemben előírt követelmények

Duális képzőhelyként az a **gazdálkodó szervezet vagy képzőközpont** vehető nyilvántartásba,

- amelynél biztosítottak a szakirányú oktatás folytatásának feltételei,
- amely a jogszabályban meghatározott végzettséggel és szakképesítéssel vagy szakképzettséggel és gyakorlattal rendelkező személyt foglalkoztat,
- amely rendelkezik a duális képzőhely által vállalt szakirányú oktatáshoz szükséges eszközzel és felszereléssel, valamint
- a minőségirányítási feladatok esetében
 - minőségirányítási rendszert működtet vagy
 - legalább a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek megfelel.

A minőségirányítási rendszer a szakképző intézmény minőségirányítási rendszere alapján minőségpolitikából, átfogó önértékelésből és ezekre épülő beavatkozó, fejlesztési tevékenységekből áll.

Duális képzőhelyként szakképző intézmény nem vehető nyilvántartásba.

A szakirányú oktatás folytatásának feltétele, hogy a duális képzőhely

- rendelkezzen az adott szakma szakirányú oktatására vonatkozó **képzési programmal**, amely az adott szakma programtervéhez igazodóan tartalmazza
 - a duális képzőhely által oktatott tananyagelemeket és ehhez kapcsolódóan az elméleti ismereteket,
 - a felügyelet mellett és az önállóan végezhető gyakorlati feladatokat, továbbá
 - a kompetencia- és készségfejlesztés feladatait,
- kidolgozza a tanuló értékelésére és minősítésére vonatkozó **értékelési és minősítési kritériumokat**.

A képzési programot úgy kell előkészíteni, hogy

- a programterv egészét lefedje,
- a megvalósítható különböző együttműködési formákkal (ÁKK, VKK) kompatibilis legyen.

A szakirányú oktatásban részt venni szándékozó vállalkozások számára az MKIK szakmai útmutatót készített, amely segíti a jelenlegi és a leendő duális képzőhelyeket, hogy képzési programot elkészítsék – ez minden esetben a nyilvántartásba vétel feltétele.

A képzési program céljai fogalmazzák meg a tanítási-tanulási folyamat értelmét, irányát, törekvéseit a képzésben részt vevők kompetenciáinak fejlődése érdekében.

A duális képzőnek meg kell terveznie a tanulási eredmények eléréséhez vezető utat, és ezen az úton a tanulót különböző megoldásokkal kell segíteni. A képzési programban meg kell határozni a szakirányú oktatás előkészítésére, szervezésére és lebonyolítására vonatkozó szabályokat.

A képzési program olyan szakmai szabályozó dokumentum a duális képzőhely számára, amely a szakirányú oktatás tartalmára, szervezésére és megvalósítására vonatkozó valamennyi releváns információt tartalmazza. A képzési program a minőségbiztosítás egyik eszköze is, amelynek a szabályozott folyamatok mellett rugalmasságot is kell biztosítani a rendszerben.

Az értékelésre és minősítésre vonatkozó kritériumokat úgy kell meghatározni, hogy a tanulókat a tanulási folyamat közben (esetleg elején) és végén is objektív és megbízható módon lehessen értékelni. Legyen mérhető, hol tart tanuló a tanulási eredmények elsajátításában, milyen módon tudja bizonyítani és bemutatni az általa birtokolt tanulási eredményeket.

A duális képzőhely **köteles feltölteni** a képzési programot a **regisztrációs és tanulmányi alarendszerbe**.

4.1.2 A szakirányú oktatást végző személlyel szemben támasztott követelmények

A duális képzést folytató szervezetnél oktatóként olyan személy vehet részt, aki

- cselekvőképes,
- nem áll a szakirányú oktatási tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt,
- a duális képzőhely által vállalt szakmának megfelelő, államilag elismert, legalább középfokú szakirányú szakképzettséggel és legalább ötéves, az érintett szakképzettségnek megfelelő szakmai gyakorlattal rendelkezik és
- kamarai gyakorlati oktatói vizsgával rendelkezik.

4.1.3 Mentességek a kamarai gyakorlati oktatói vizsga letétele alól

Mentesül a kamarai gyakorlati oktatói vizsga letétele alól az, aki

- (bármilyen) mestervizsgával rendelkezik, vagy
- a duális képzőhely által vállalt szakmának megfelelő
 - szakirányú felsőfokú szakképzettséggel és legalább kétéves szakirányú szakmai gyakorlattal,
 - felsőfokú végzettséggel és szakirányú középfokú szakképzettséggel, valamint legalább ötéves szakirányú szakmai gyakorlattal vagy
- az egészségügyi ágazat tekintetében egészségügyi gyakorlatvezető szakképesítéssel rendelkezik, vagy
- a hatvanadik életévét betöltötte.

(Látható, hogy korábban csak az adott, oktatott szakmában szerzett mestervégzettség jelentett mentességet, 2020. január 1-jétől azonban bármilyen mestervégzettség.)

A duális képzőhely oktatója esetében a duális képzőhely által **vállalt szakmának megfelelő felsőfokú végzettségnek kell elfogadni** a – képzésről rendelkező jogszabály szerint – felsőfokú végzettséget tanúsító

- műszaki oktatói,
- technikus tanári,
- szakoktatói

oklevelet, bizonyítványt.

A felsőfokú végzettséget nem tanúsító, tanfolyami képzésben szerzett műszaki oktatói vagy szakoktatói bizonyítványt az alkalmazáskor a képzés szakirányának megfelelő középfokú szakképzettségnek kell elfogadni.

A duális képzőhelyen oktatóként lehetőség szerint szakoktatói képesítéssel rendelkező személyt kell alkalmazni.

4.2 A területi kamara hatósági ellenőrzése a szakirányú oktatás során

A szakirányú oktatás szakmai és hatósági ellenőrzését is a területileg illetékes kamara végzi.

Hatósági ellenőrzésre a duális képzőhelyek körében, a szakirányú oktatás időszaka alatt, a képzésre vonatkozó jogszabályi feltételek betartásának vizsgálata céljából kerül sor.

A hatósági ellenőrzés elrendelését a területi kamara az alábbi esetekben kezdeményezi:

- a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő (gyám) írásbeli megkeresésére,
- a tanulóval tanulói jogviszonyban álló szakképző intézmény írásbeli megkeresésére,
- a nyilvántartásban szereplő képzőhely írásbeli megkeresésére,
- hivatalból, éves ellenőrzési terv alapján.

A területi kamara **a szakirányú oktatás ellenőrzése során szemle keretében** az alábbiakat ellenőrzi a szervezetnél:

- rendelkezik-e a szakirányú oktatás folytatására meghatározott személyi és tárgyi feltételekkel, különös tekintettel a KKK teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszközjegyzékben foglaltak meglétére,
- a szakirányú oktatást a szakmára kiadott programterv szerint folytatja-e,
- hogy a duális képzőhely a szakképzési munkaszerződésben vállalt kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tesz-e,
- továbbá az alábbi feltételek teljesülésére:
 - a duális képzőhely oktatójának alkalmazási feltételeire,
 - az egy időben maximálisan oktatható tanulói létszámmra,
 - az összesen oktatható tanulói létszámmra,
 - a tanulói terhelésre,
 - a tanulói kedvezmények és juttatások (munkabér) biztosítására,
 - az adott képzésre jellemző tanulói munka- és balesetvédelemre,
 - a foglalkozási napló vezetésére,
 - az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó rendelkezésekben foglaltak betartására.

4.2.1 A nyilvántartás felülvizsgálata

A jogszabályi rendelkezés alapján a gazdasági kamara 2022. augusztus 31-éig hivatalból felülvizsgálja az Szt. szerinti gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezetek közhiteles hatósági nyilvántartását és azt, aki a duális képzőhelyre az új törvényben meghatározott szabályoknak megfelel, a duális képzőhelyek nyilvántartásába felveszi.

Aki az új törvény hatálybalépésekor (2020. január 1-jén) az Szt. szerinti gyakorlati képzést folytató szervezetként a gazdasági kamara ilyen nyilvántartásában szerepel, 2022. augusztus 31-ig duális képzőhelyként – nyilvántartásba vétel nélkül is – részt vehet a szakirányú oktatásban.

Ugyanakkor az újonnan nyilvántartásba vett duális képzőhelyek pedig részt vehetnek a kifutó rendszerben folyó, OKJ-s szakképesítésekhez kapcsolódó gyakorlati képzés megszervezésében.

5 MINŐSÉGI KÖVETELMÉNYEK A SZAKIRÁNYÚ OKTATÁSBAN

A 2020. szeptember 1-jétől átalakuló szakképzési rendszer nagy hangsúlyt fektet a minőségirányításra, a minőségi követelményeknek való megfelelésre, amely egyaránt vonatkozik a szakképző intézményre és a duális képzőhelyre is.

Ahogy az előző fejezetben említettük, a duális képzőhellyel szemben a jogszabály egyebek mellett minőségirányítási feladatokat is előír elvárásként. Fontos, hogy a duális képzőhelyeken felelősségérzet alakuljon ki a tanulókért, a saját munkáért, illetve minőségi elvárás vagy annak igénye a duális képzőhely vezetői gondolkodásában.

A jogszabály lehetőséget ad arra, hogy a duális képzőhelyek ennek az elvárásnak úgy tegyenek eleget, hogy megfeleljenek a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek. A duális képzőhelynek ezért már a nyilvántartásba vételkor igazolnia kell a szempontrendszer elemeinek a meglétét vagy vállalnia kell, hogy a nyilvántartásba vételig elfogadja és kialakítja a saját vállalkozásában ezeket az elemeket. A gazdasági kamara által kidolgozott minőségi követelményrendszer mérettől vagy szervezettől függetlenül minden duális képzőhelyre vonatkozik, amely elfogadja azt és nem üzemeltet az Szkt. 19. § (3) bekezdése szerinti minőségirányítási rendszert.

A duális képzést folytató gazdálkodó szervezeteknek, szakirányú oktatással kapcsolatos feladatait, tevékenységeit úgy kell szabályozni és összehangolni, hogy az tükrözze vállalkozások minőség szempontú szemléletét és azt, hogy képzési folyamatait a szakképzés minőségének növelése érdekében végzi, ez által pedig a gazdaság és munkaerőpiaci igényeihez igazodó képzést tudjon megvalósítani.

A duális képzőhely által megfogalmazott minőségi követelményeket össze kell hangolni a szakképző intézményben működő minőségi követelményekkel.

A duális képzőhelynek törekednie kell a szakirányú oktatás feltételeinek folyamatos fejlesztésére, különös figyelmet fordítva az oktatók továbbképzésére.

A minőségirányítási politika fontos része az önértékelés. A duális képzést folytató gazdálkodó szervezet meghatározott időszakonként önértékelést végez a szakirányú oktatási tevékenységével kapcsolatosan, amely alapján meghatározza az erősségeit, illetve fejlesztendő területeket. Értékeli az oktatók tevékenységét, szükség esetén elősegíti az oktatók továbbképzését, önképzését. A szakirányú oktatás megvalósítására képzési programot, a tanulók értékelésének és minősítésének megállapításához pedig értékelési és minősítési kritériumokat dolgoz ki.

5.1 Gyakorlati oktatói képzés és vizsga

A duális képzést folytató szervezeteknél a tanulók képzésével foglalkozó szakemberek számára kötelező kamarai gyakorlati oktatói képzés és vizsga követelményét írja elő a jogszabály, segítve ezzel is a hatékony, eredményes és minőségi képzés megvalósítását.

A kamarai oktatói képzés és vizsga teljes körű lebonyolítása – a gazdasági kamara szervezésében – meggyénként valósul meg.

A kamarai gyakorlati képzés és vizsga – az egyéb szakmai feltételek teljesülése mellett, a mestervégzettséggel ellentétben – **szakképesítéstől függetlenül biztosítja az oktatói jogosultságot.**

A kamarai gyakorlati oktatói képzés és vizsga követelménye alól a mentességeket a 4.1.4 pont tartalmazza.

5.1.1 A képzés

A képzés **elméleti és tréning jellegű** képzési formából áll.

a) Elméleti rész

A kamarai gyakorlati oktatói képzés elméleti része a tanulók szakirányú oktatásához és az oktatott szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai vizsgára történő szakmai elméleti és gyakorlati felkészítéséhez szükséges alapvető

- duális képzéshez kapcsolódó adminisztrációs, valamint
- pedagógiai, szociálpszichológiai és kommunikációs

ismereteket tartalmaz.

b) Tréning jellegű képzés

A tréning jellegű képzés elsősorban a tanulók szakirányú oktatásához és az oktatott szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai vizsgára történő szakmai elméleti és gyakorlati felkészítéséhez szükséges kommunikációs ismereteket öleli fel, valamint a pedagógiai, szociálpszichológiai ismeretek szituációs átadását, gyakorlatias formában. A pandémiás időszakban a kamara lehetőséget biztosított a képzési ismeretek online, illetőleg digitális formában történő elsajátításának is, 2020 novemberére pedig elkészül a kamarai gyakorlati oktatói képzés teljesen digitalizált e-learning változata is.

5.1.2 A vizsga

A kamarai gyakorlati oktatói **vizsga két részből áll:**

- Központilag megszervezett online vizsga az alapvető elméleti ismeretek számonkérésére.
- A tréning jellegű képzés anyagát felölelő szituációs vizsgarész (segítségnyújtás, kommunikáció, elmélet gyakorlatban való alkalmazása).

A vizsga minősítése: „megfelelt” vagy „nem felelt meg”.

6 EGYÜTTMŰKÖDÉSEK A SZAKIRÁNYÚ OKTATÁSBAN

A szakképzési rendszerünk átalakítása során az új jogszabályi környezet lehetőséget biztosít a szakirányú oktatásban megvalósítható együttműködésekre.

Szakirányú oktatást duális képzőhely, illetve szakképző intézmény folytathat. A képzés során, helyi igényeknek megfelelően az együttműködésnek több formája is megjelenhet.

A minél hatékonyabb oktatás megvalósítása céljából **a szakmai elméleti és gyakorlati oktatás tananyaga az adott szakmára kiadott programtervekben nem kerül élesen elválasztásra**, ezáltal lehetőséget biztosítva a duális képzőhelyeknek arra, hogy a szakmai gyakorlat mellett szakmai elméletet is oktathassanak, illetve az együttműködéseknek különböző kombinációkban történő megjelenésére.

6.1 Hagyományos együttműködés

A duális képzőhelyi követelményeknek való megfelelés esetén a tanuló közvetlenül a duális képzőhellyel köt szakképzési munkaszerződést. Amennyiben a duális képzőhely nem tud élni azzal az új szakképzési rendszer által biztosított lehetőséggel, hogy a szakmai gyakorlat mellett szakmai elméletet is oktasson, a szakirányú oktatás a régi szakképzési rendszerben megszokott, hagyományos módon is megvalósulhat.

Ebben az esetben

- a **szakmai elméletet** a szakképző intézmény,
- a **szakmai gyakorlatot** pedig a duális képzőhely

valósítja meg.

Az együttműködés további lehetősége, amikor a duális képzőhely a tanuló szakirányú oktatásához külső közreműködőt vesz igénybe. Ebben az esetben a munkáltatónál történő foglalkoztatása nem minősül munkaerő-kölcsönzésnek, arra a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás szabályait kell alkalmazni.

A munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás esetén lehetőség van oktatók igénybevételére, a munkavállaló munkaszerződésétől eltérő munkakörben, munkahelyen vagy más munkáltatónál történő átmeneti foglalkoztatására.

Az átmeneti foglalkoztatás tartama naptári évenként összesen a negyvennégy beosztás szerinti munkanapot vagy háromszázötvenkét órát nem haladhatja meg. Ezt arányosan kell alkalmazni, ha a munkaviszony évközből kezdődött, határozott időre vagy az általánostól eltérő teljes napi vagy részmunkaidőre jött létre.

A (szakképzési) munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás várható tartamáról a munkavállalót, azaz a tanulót vagy képesben részt vevő személyt tájékoztatni kell.

6.2 Új együttműködési lehetőség: ágazati képzőközpont

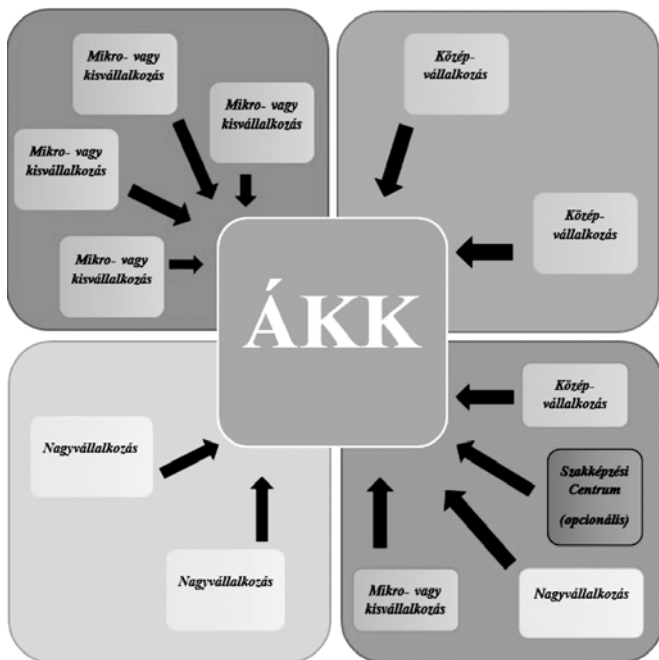
A duális képzőhelyi követelményeknek való együttes megfelelés érdekében történő együttműködés céljából a jogszabály ÁKK-k létrehozására biztosít lehetőséget, amelyek az alábbi kombinációkban működhetnek együtt:

- legalább négy mikro- vagy kisvállalkozás által, vagy
- legalább kettő középvállalkozás vagy nagyvállalkozás által vagy
- a gazdálkodó szervezet és a szakképzési centrum legfeljebb hatvanszázalékos tulajdoni hányadával együttesen

létrehozott nonprofit gazdasági társaságként.

Az ÁKK-k létrehozásával azoknak a kisvállalatoknak is lehetősége nyílik a szakirányú oktatásban történő szerepvállalásra, közös megvalósításra, amelyeknek csak az adott szakma egy részének oktatására van kapacitása, fogadókészsége.

Az alapító vállalkozások, szervezetek közösen határozzák meg és szervezik a tanulók szakirányú oktatását a vállalatok, szervezetek különböző helyszínein, telephelyein vagy a közösen létesített gyakorlati képzőhelyen.

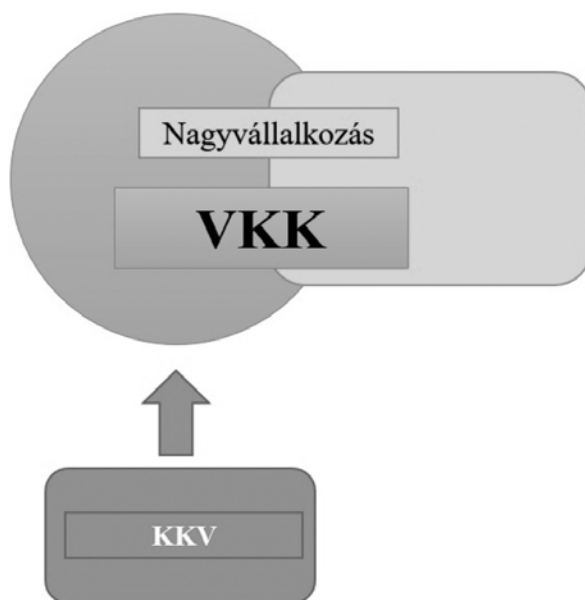

1. sz. ábra: Ágazati Képzőközpont

Amennyiben a szakirányú oktatás ÁKK keretein belül valósul meg, a szakmai órák szakmai elméleti tartalmainak oktatását részben vagy egészben az ÁKK látja el. Szükség esetén – illetve, ha az ÁKK-ban a szakképzési centrum (SZC) is tulajdonos – a szakképző intézmény saját erőforrásai felhasználásával is megszervezheti. Az oktatók foglalkoztatása alapján az ÁKK szolgáltatást vásárolhat az SZC-től, vagy fordítva, esetleg megosztva a feladatot. Az együttműködések által egyfajta szakmai felügyelet és minőségbiztosítás is megvalósulhat.

6.3 Vállalati képzőközpont

Önállóan vagy más gazdálkodó szerv megbízása alapján szakirányú oktatás folytatása céljából a saját tanműhellyel rendelkező nagyvállalkozás, ha utolsó éves nettó árbevételének legalább 90%-a vállalkozási tevékenységből származik, saját szervezetén belül VKK-t működtethet.

2. sz. ábra: Vállalati Képzőközpont

VKK keretein belül megvalósított szakirányú oktatás esetében is létrejöhet együttműködés, illetve munkamegosztás. Szükség esetén a szakmai órák szakmai elméleti tartalmainak oktatását a szakképző intézmény saját erőforrásai felhasználásával megszervezheti. Szolgáltatás vásárlására vagy a feladatok megosztására ebben az esetben is van lehetőség az SZC (vagy bármely más szakképző intézmény) és a VKK között.

6.4 Tudásközpont

Szakirányú oktatás és a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti duális képzés egy képzőközpontban történő megvalósítása céljából a **felsőoktatási intézmény és az SZC együttesen legalább ötvenegy százalékos tulajdoni hányadával** létrehozott nonprofit gazdasági társaság ún. tudásközpontként működhet.

Szükség esetén a szakmai órák szakmai elméleti tartalmait az intézmény saját erőforrásai felhasználásával megszervezi, más esetben részben vagy egészben a feladatot a tudásközpont látja el.

Az ÁKK és a tudásközpont – mint együttműködési forma – szervezeti minőséget a cégbíróság állapítja meg, mindkettő csak nonprofit gazdasági társaságként működhet.

Az ÁKK és a VKK esetében a szakirányú oktatás folytatásának feltétele a kamarai nyilvántartásba vétel. A nyilvántartásba való felvételnek meg kell előznie a szakképzési munkaszerződés megkötését.

7 A SZAKIRÁNYÚ OKTATÁS MEGSZERVEZÉSE A DUÁLIS KÉPZŐHELYNÉL

Az átalakuló szakképzési rendszer új eleme a tanulószerveződés helyébe lépő **szakképzési munkaszerződés**, amely új alapokra helyezi a szerződő felek közötti viszonyt. Ebben a fejezetben a szakképzési munkaszerződés alapján megvalósuló duális képzési tevékenység szabályozásának bemutatására kerül sor.

A duális képzőhelyen a tanuló szakképzési munkaszerződéssel vehet részt a szakirányú oktatásban.

7.1 A duális képzők képzési tevékenységének szabályozása

Fontos szem előtt tartani, hogy továbbra is **van mennyiségi korlátozás a képzőkre vonatkozóan**. A duális képzőhely 12-nél több tanulóval és képzésben részt vevő személlyel a szakképzési munkaszerződés megkötésének évét megelőző év átlagos statisztikai állományi létszáma legfeljebb 20%-áig köthet szakképzési munkaszerződést. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy azon duális képzőhelyek esetében, **ahol az átlagos állományi létszám nem haladja meg a 60 főt, a megköthető szakképzési munkaszerződések száma maximum 12 lehet**.

Ez alól kivételt képeznek azok a vállalkozások, amelyek a kis- és a középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvényben meghatározott partner- és kapcsolt vállalkozások figyelmen kívül hagyásával nem minősülnek kis- és középvállalkozásnak.

A kivételt képező vállalkozások esetében a megköthető szakképzési munkaszerződések számát a területi kamara nyilvántartásba történő felvételi eljárása vagy hatósági ellenőrzése során megállapított maximális oktatható létszám (kapacitás) határozza meg.

Az ÁKK és a tudásközpont tekintetében a megköthető szakképzési munkaszerződések számát az ágazati képzőközpontban és a tudásközpontban részt vevő jogi személyek által külön-külön megköthető szakképzési munkaszerződések számának összeszámításával kell meghatározni.

A korlátozás kapcsán megjegyzendő, hogy az Szkt. hatálybalépését követő átmeneti időszakban, a régi OKJ szerinti képzések esetében megkötött/megköthető tanulószerveződések számát a szakképzési munkaszerződések megkötésekor nem kell

figyelembe venni. **A tanulószerveződések száma nem számít bele** az új jogszabályi környezetben meghatározott 20%-os megkötöttségbe.

Mivel **a régi és az új szakképzési rendszer még néhány évig párhuzamosan**, egymás mellett működik, a kifutó rendszerű képzésben részt vevő tanulók esetében a tanulószerveződések megkötésére továbbra is a „12 fős szabály” vonatkozik. Ez alapján az egyéni vállalkozó, valamint a mikro- vagy kisvállalkozás egyidejűleg legfeljebb 12 hatályos tanulószerveződéssel rendelkezhet, kivéve, ha a nyilvántartást vezető szerv igazolást állított ki számára arról, hogy más gyakorlati képzést szervező szervezet nem tud gyakorlati képzőhelyet biztosítani.

A szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanulókat az átlagos állományi létszámba nem lehet beleszámítani.

7.2 A szakképzési munkaszerződés

7.2.1 Kiválasztási eljárás

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megkötését megelőzően a tanulók számára kiválasztási eljárást folytathat le.

A kiválasztási eljárás során a munkáltató az Mt. rendelkezéseinek figyelembevételével

- a tanulótól, illetve a képzésben részt vevő személytől olyan nyilatkozat megtételét vagy személyes adat közlését követelheti, amely a munkaviszony létesítése, teljesítése, megszűnése (megszüntetése) vagy az Szkt.-ből származó igény érvényesítése szempontjából lényeges,
- a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel szemben olyan alkalmassági vizsgálatot alkalmazhat, amelyet munkaviszonyra vonatkozó szabály ír elő, vagy amely munkaviszonyra vonatkozó szabályban meghatározott jog gyakorlása, kötelezettség teljesítése érdekében szükséges.

A fenti adatokkal kapcsolatos adatkezeléséről a munkáltató az érintettet írásban tájékoztatja.

A kiválasztási eljárás során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az egyenlő bánásmód követelményének megtartására az esélyegyenlőség biztosítására irányuló intézkedés.

Szakképzési munkaszerződés azzal a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel köthető, aki a szakmára előírt egészségügyi feltételeknek és pályalkalmassági követelményeknek megfelel.

7.2.2 A szakképzési munkaszerződés megkötése

A szakképzési munkaszerződés megkötésével a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy és a duális képzőhely között munkaviszony jön létre.

2020. szeptember 1-jétől a tanulmányaikat – 2020. május 31-ét követően létesített tanulói jogviszonyban – megkezdő tanulók már az új képzési rendszer szerinti oktatásban vesznek részt. Az ágazati alapoktatást követően, a sikeres ágazati alapvizsga után **a tanulók szakirányú oktatása elsősorban – kamarai támogató tevékenység alapján – duális képzőhelyen** folyhat.

Szakképzési munkaszerződés a szakirányú oktatás kezdő napjával kezdődő hatálylyal a szakirányú oktatás egészére kiterjedő **határozott időtartamra** köthető.

A szakirányú oktatás szakképzési munkaszerződéssel történő megvalósítását a jogszabály elvileg már 2020 szeptemberétől lehetővé teszi, finanszírozási háttérrel viszont csak 2021. január 1-jétől biztosított, hiszen a szakirányú oktatás – egyes speciális esetek kivételével – leghamarabb 2021 februárjában indulhat el azok számára, akik érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben vesznek részt.

Azok a tanulók, akik 9. évfolyamon 2020. szeptember 1-jén kezdik meg tanulmányaikat, először ágazati alapoktatásban vesznek részt, velük szakképzési munkaszerződés még nem köthető.

Erre első alkalommal szakképző iskolában tanulók esetén a 2021/2022-es tanévben, technikumban tanulók esetében a 2022/2023-as tanévtől lesz lehetőség. Azok az érettségivel rendelkező tanulók, akik kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben vesznek részt a képzésben a 2020/2021 tanév második félévétől (2021. február) már köthetnek szakképzési munkaszerződést.

A tanuló egyidejűleg csak egy szakképzési munkaszerződéssel rendelkezhet, ahogy tanulószerveződéssel is csak egygel rendelkezhethet(ett).

A szakképzési munkaszerződést, annak módosítását és felmondását írásba kell foglalni. A szakképzési munkaszerződés tartalmát a felek közös megegyezéssel módosíthatják.

A szakképzési munkaszerződés megkötésére – eltérő rendelkezések hiányában – az Mt.-nek a munkaszerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni, amely alapján a

- *munkáltató* alatt a duális képzőhelyet,
 - *munkavállaló* alatt a tanulót, illetve a képzésben résztvevő személyt
- kell érteni.

A szakképzési munkaszerződés alanya munkavállalóként a tizenötödik életévét be-töltött tanuló is lehet.

A szakképzési munkaszerződés megkötésével

- a tanuló
 - elfogadja a szakirányú oktatásban való részvétel feltételeit és
 - kötelezettséget vállal a duális képzőhely irányítása szerint a szakirányú okta-tásban való részvételre,
- a duális képzőhely
 - vállalja a tanuló szakirányú oktatáson való foglalkoztatását és oktatását, to-vábbá
 - kötelezettséget vállal a törvényben meghatározott juttatások nyújtására.

Duális képzőhelyen, szakirányú oktatásban, szakképzési munkaszer-ződéssel való részvétel esetén – eltérő rendelkezések hiányában – a tanuló oktatására a megfelelő végzettséggel és gyakorlattal rendel-kező, kijelölt személy gyakorolja az oktatói jogokat és teljesíti a köte-lezettségeket.

A szakképzési munkaszerződés alapján foglalkoztatott tanuló, illetve képzésben részt vevő személy esetében az Mt.

- munkavállaló vétkes kötelezettségzegésének jogkövetkezményeiről,
- munkaviszony egyes típusaira vonatkozó különös szabályairól (a határozott idejű munkaviszony kivételével)
- munkaerő-kölcsönzés különös szabályairól,
- munkaviszonyhoz kapcsolódó egyes megállapodásokról (például tanulmányi szerződés)

szóló rendelkezései nem alkalmazhatók.

Az Mt. szerint **a kollektív szerződés szabályozására és hatályára vonatkozó ren-delkezéseket azzal az eltéréssel** kell alkalmazni, hogy a tanulóra, illetve a képzés-ben részt vevő személyre a munkáltatónál érvényben lévő kollektív szerződésnek csak az Mt.-ben, az Szt.-ben és e törvények végrehajtási rendeleteiben foglaltaknál kedvezőbb feltételeket meghatározó rendelkezéseinek a hatálya terjedhet ki. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni a munkáltatónál érvényben lévő üzemi megállapo-dásra is.

A szakszervezeti tagok létszámának számításánál a tanuló nem vehető figyelembe. A tanuló az üzemi tanács tagjává nem választható, és az üzemi tanács választásán szavazati joggal nem rendelkezik.

7.2.3 A szakképzési munkaszerződés tartalmi elemei

A szakképzési munkaszerződésben meg kell határozni

- **a duális képzőhely nevét, székhelyét, elérhetőségét, adószámát, statisztikai számjelét, cégjegyzékszámát vagy egyéni vállalkozó, egyéb szervezet nyilvántartási számát, törvényes képviselőjének családi és utónevét,**
- **a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy természetes személyazonosító adatait, lakcímét, oktatási azonosító számát, elérhetőségét,**
- **annak a szakképző intézménynek a nevét, székhelyét, elérhetőségét, OM azonosítóját, képviselőjének nevét, amellyel a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy tanulói jogviszonyban, illetve felnőttképzési jogviszonyban áll,**
- **a szakirányú oktatás körébe tartozó munkafeladatokat, képzési program szerint**
- **a szakirányú oktatás időtartamát és helyét,**
- **a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személyt e rendelet alapján megillető munkabér összegét.**

A szakképzési munkaszerződés továbbá tartalmazza

- a duális képzőhely arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy a tanuló számára – egészségvédelmi és munkavédelmi szempontból biztonságos munkahelyen – szakirányú oktatásról gondoskodik.
- a tanuló arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy
 - a duális képzőhely képzési rendjét megtartja, a képzésre vonatkozó utasításait végrehajtja,
 - a szakmai ismereteket a képességeinek megfelelően elsajátítja,
 - a biztonsági, egészségügyi és munkavédelmi előírásokat megtartja,
 - nem tanúsít olyan magatartást, amellyel a duális képzőhelynek jogos gazdasági vagy egyéb érdekeit veszélyeztetné.

A duális képzőhely **a szakképzési munkaszerződés aláírásával egyidejűleg írásban tájékoztatja** a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt

- a munkabér és az egyéb juttatás kifizetésének időpontjáról, az azt terhelő fizetési kötelezettségek levonásáról,
- a tanuló számára nyújtható egyéb juttatásokról és kedvezményekről, azok mértékéről és nyújtásának feltételeiről,
- a szakirányú oktatásáért felelős személy családi és utónevéről és elérhetőségéről,
- a duális képzőhely által igénybe vett közreműködő megnevezéséről, székhelyén vagy telephelyén lévő szakirányú oktatási helyszínéről vagy helyszíneiről, képviselőjének családi és utónevéről, a tanuló duális képzőhely által igénybe vett közreműködőhöz történő kirendelésének időtartamáról.

A duális képzőhely feltölti a regisztrációs és tanulmányi rendszerbe a szakképzési munkaszerződést.

7.3 Jogok és kötelezettségek a szakképzési munkaszerződéssel összefüggésben

7.3.1 Munka- és pihenőidő, munkaközi szünet, mentesülés a munkavégzési kötelezettség alól

A tanuló teljes napi munkaideje nem haladhatja meg a napi 8 órát, fiatal munkavállaló esetében a napi 7 órát. A napi szakirányú oktatási időt arányosan csökkenteni kell, ha a szakirányú oktatás rendszeresen olyan helyszínen történik, ahol a duális képzőhellyel munkaviszonyban álló munkavállalókat olyan munkarendben foglalkoztatják, amely nyolcórásnál rövidebb műszakbeosztást ír elő.

A munkáltató a munkavállaló által teljesítendő munkaidőt munkaidő-keretben is meghatározhatja. A **tanuló számára legfeljebb kéthetes munkaidőkeretet** lehet elrendelni. A munkaidőkeretben teljesítendő munkaidőt a munkaidőkeret tartama, a napi munkaidő és az általános munkarend alapul vételével kell megállapítani. A munkaidőkeret kezdő és befejező időpontját írásban meg kell határozni és közzé kell tenni.

A tanuló számára **rendkívüli munkaidő nem** rendelhető el.

Ha **napi szakirányú oktatás idő** tartama a hat órát meghaladja, húsz perc munkaközi szünetet kell biztosítani, amelyet a munkavégzés megszakításával kell kiadni. A munkaközi szünetet legalább három, legfeljebb hat óra munkavégzést követően kell kiadni.

A tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a tizennyolcadik életévének betöltése évének utolsó napjáig évente negyvenöt munkanap, ezt követően évente harminc munkanap **szabadság** illeti meg. A szabadság kiadásánál figyelemmel kell lenni az őszi, téli, tavaszi és nyári szünet rendjére. Ez változás a tanulószerveződéses foglalkoztatáshoz képest, ugyanis ott pihenőidőt kellett biztosítani a tanulónak, amely nem munkanapokban került meghatározásra. A szakképzési munkaszerződés esetén a szabadság kiadásnak feltételei jobban hasonlítanak a munkajogi szabadság kiadásához.

A nyári szünetben legalább tizenöt munkanap szabadságot a tanuló kérésének megfelelő időpontban egybefüggően kell kiadni.

A tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a szabadság tartamára távolléti díj illeti meg. A távolléti díjat az esedékessége időpontjában érvényes munkabér figyelembevételével kell megállapítani.

A tanuló mentesül rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól a közismereti oktatás időtartamára.

A duális képzőhely **érettségi vizsgatárgyanként** – az érettségi vizsga napját is be-számítva – négy munkanapra köteles a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt mentesíteni a munkavégzési kötelezettsége alól.

A tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a szakmai vizsga előtt a **szakmai vizsgára való felkészülés céljából** egy alkalommal legalább tizenöt munkanap egybefüggő felkészülési idő illeti meg, amelyet a szakképző intézményben kell eltölteni. Fontos, hogy ezekre a mentességekre munkanapokban jogosult a tanuló.

7.3.2 A szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér és egyéb juttatások

A tanuló a szakképzési munkaszerződés alapján végzett munkáért havonta közvetlenül nyújtott pénzbeli juttatásként **munkabérre jogosult**.

A szakképzési munkaszerződés alapján kifizetett **munkabér havi mértékének összege** – a tanuló és a duális képzőhely megállapodása alapján – a tárgyév első hónapjának első napján érvényes kötelező **legkisebb havi munkabér legalább hatvan százaléka**, de **legfeljebb** a tárgyév első hónapjának első napján érvényes kötelező **legkisebb havi munkabér összege**. (Ez 2020-ban a 96.600 és 161.000 forint közötti összeget jelent.) A munkabér megállapításánál figyelembe kell venni a tanuló szakmai felkészültségét, tanulmányi eredményeit és az ágazati készségtanács által az adott szakmára vonatkozó javaslatában meghatározott mértéket.

A **munkabért** a tanuló fizetési számlájára utólag, a **tárgyhót követő hónap tizedik napjáig történő átutalással kell teljesíteni**. (Ahogy ezt a tanácsszerződéses kifizetések esetén is kell(ett) tenni.)

A tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt **egyéb juttatásként** megilletik a duális képzőhelyen a tanuló által választott szakmához szükséges szakképzettséggel betöltött munkakörben foglalkoztatottak részére biztosított juttatások (munkaruha, kedvezményes étkeztetés, útiköltség-térítés, egyéni védőfelszerelés, cafeteria). Az egyéb juttatást a tanuló által választott szakmához szükséges szakképzettséggel betöltött munkakörben foglalkoztatottak részére biztosított juttatással azonos mértékben, de **legfeljebb** a tárgyév első hónapjának első napján érvényes kötelező legkisebb **havi munkabér mértékéig** kell biztosítani. Az egyéb juttatásra a tanuló az általa ledolgozott napokra tekintettel arányosan jogosult.

A tanulót megillető munkabér és egyéb juttatások a szakképzési munkaszerződés hatálybalépésének napjától, teljes hónapra illetik meg.

Ha a szakképzési munkaszerződés a tanév megkezdése után, hónap közben jön létre vagy szűnik meg, a tanuló részére, a teljes hónapra megállapított munkabér és egyéb juttatások időarányos része illeti meg.

A tanuló számára meghatározott munkabért és egyéb juttatásokat a tanuló igazolatlan mulasztásával arányosan csökkenteni kell.

3. sz. ábra: Juttatások a duális képzőhelyen

A tanuló a **szakképzési munkaszerződés időtartama alatt a társadalombiztosítás ellátásaira való jogosultság szempontjából**

- munkaviszonyban foglalkoztatott biztosítottnak minősül,
- a munkaviszony időtartama nyugellátásra jogosító szolgálati időnek,
- a munkabére nyugdíjalapot képező jövedelemnek számít.

7.3.3 A tanulóra, illetve a képzésben részt vevő személyre vonatkozó munkajogi szabályok

A munkáltató a tanuló számára a betegség miatti keresőképtelenség tartamára – a munkajogi és társadalombiztosítási szabályok értelmében – **naptári évenként tizenöt munkanap betegszabadságot** ad ki.

Nem jár betegszabadság a társadalombiztosítási szabályok szerinti üzemi baleset és foglalkozási betegség miatti keresőképtelenség, valamint a veszélyeztetett várandósság miatti keresőképtelenség tartamára. Ebben az esetben a tanuló táppénzre jogosult.

Évközben kezdődő munkaviszony esetén a munkavállaló a betegszabadság arányos részére jogosult.

A **betegszabadságot a munkaidő-beosztás szerinti munkanapokra kell kiadni.** A betegszabadság tekintetében a fél napot elérő töredéknapi egész munkanapnak számít. A tanuló betegszabadságot meghaladó idejére a társadalombiztosítási jogszabályok szerint táppénzre jogosult.

7.3.4 Kártérítési felelősség

A tanuló kártérítési felelőssége

Ha a tanuló a duális képzőnek jogellenesen kárt okoz, a Ptk. szerint köteles azt megtéríteni.

A kártérítés mértéke azonban nem haladhatja meg a – károkozás napján érvényes – kötelező legkisebb munkabér

- egyhavi összegének ötven százalékát gondatlan károkozás esetén,
- öthavi összegét szándékos károkozás esetén.

A tanuló részére **a duális képzőhelynek felelősségbiztosítással** kell rendelkeznie. A felelősségbiztosítás a tanuló által okozott, de a tanuló által meg nem térített károk fedezetére szolgál.

A duális képzőhely kártérítési felelőssége

A duális képzőhely a tanulónak okozott kárért vétkességére tekintet nélkül, teljes mértékben felel. Ez alól kivételt képez, ha a duális képző olyan felelősségbiztosítással rendelkezik a tanuló javára, amely kiterjed a tanulóbalesetre és a tanuló által okozott kárra.

A kártérítésre a Ptk.-t kell alkalmazni azzal, hogy a duális képzőhely felelőssége alól csak akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a kárt a működési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. Nem kell megtéríteni a kárt, ha azt a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

A duális képzőhelyen

- olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására,
- a foglalkozások során a duális képzőhely sajátosságaira figyelemmel ki kell alakítani a tanulóknak a biztonságos képzőhelyi környezet megteremtésének készségét,
- át kell adni a balesetmegelőzési ismereteket a főbb közúti közlekedési balesetek, a mérgezés, fulladás veszélyei, az égés, az áramütés, valamint az esés témakörében,
- fejleszteni kell a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.

A duális képzőhely kivizsgálja és nyilvántartja **a szakirányú oktatás során, tanulókat ért baleseteket** és teljesíti az előírt bejelentési kötelezettséget.

A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanulóbalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálni. Ennek során fel kell tární a kiváltó és a közreható személyi, tárgyi és szervezési okokat. Az ilyen tanulóbalesetről jegyzőkönyvet kell felvenni. Ha a tanuló állapota vagy a tanulóbaleset jellege miatt a vizsgálatot ésszerű időn belül nem lehet befejezni, azt a jegyzőkönyvben meg kell indokolni.

A súlyos baleset kivizsgálásába legalább középfokú munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező személyt kell bevonni.

Minden tanulóbalesetet követően meg kell tenni a szükséges intézkedést a hasonló esetek megelőzésére.

2021. január 1-jétől a szakképzési munkaszerződésre vonatkozóan a felek közötti jogvita feloldása érdekében (a közvetítői tevékenységről szóló törvény szerinti) közvetítői eljárás igénybevétele kötelező azzal, hogy a közvetítői tevékenységért járó díj és a közvetítői eljárás költsége a duális képzőhelyet terheli és kártérítési per csak a közvetítői eljárás eredménytelensége esetén indítható.

7.4 A szakképzési munkaszerződés megszűnése

A szakképzési munkaszerződés megszűnik

- a tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnésétől számított harmincadik napon, ha a tanuló tanulmányait más szakképző intézményben nem folytatja,
- a szakmai vizsga sikeres letétele hónapjának utolsó naptári napján*
- a duális képzőhely jogutód nélküli megszűnése napján,
- a szakirányú oktatásban való részvételtől eltöltő határozat véglegessé válásának napján, azonnali végrehajtás elrendelése esetén a határozat közlésének napján,
- a tanuló halála napján.

A tanulói, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnéséről a szakképző intézmény haladéktalanul értesíti a tanulói, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnésének napjáról a duális képzőhelyet.

7.5 A szakképzési munkaszerződés megszüntetése

A szakképzési munkaszerződés megszüntethető

- közös megegyezéssel a közös megegyezésben megjelölt nappal,
- felmondással a felmondás közlésétől számított tizenötödik nappal,
- azonnali hatályú felmondással az azonnali hatályú felmondás közlésének napjával.

A szakképzési munkaszerződést **azonnali hatályú felmondással** bármelyik fél megszüntetheti, ha a másik fél

- a szakképzési munkaszerződésben vállalt lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi vagy
- egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a szakképzési munkaszerződés fenntartását lehetetlenné teszi, és emiatt lehetetlenné válik vagy jelentős akadályba ütközik a tanuló szakmai vizsgára történő felkészülése vagy a szakirányú oktatás további biztosítása a tanuló részére.

* az új jogszabályi környezet a sikeres szakmai vizsga hónapjának utolsó naptári napjához igazítja a szakképzési munkaszerződés megszűnését, amely nem összetévesztendő – az Szt.-ben alkalmazott – a sikeres szakmai vizsga utolsó napjával.

A tanuló a szakképzési munkaszerződést jogszabálysértésre hivatkozva a jogszabálysértés pontos megjelölésével azonnali hatályú felmondással felmondhatja.

A duális képzőhely azonnali hatályú felmondással abban az esetben is megszüntetheti a szakképzési munkaszerződést, ha a szakképző intézmény a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt elégtelen tanulmányi eredmény miatt a szakirányú oktatás időtartama alatt másodszor kötelezte évfolyamismétlésre.

A duális képzőhely **a felmondást és az azonnali hatályú felmondást indokolni köteles**. Az indokolásból a felmondás okának világosan ki kell tűnnie. Vita esetén a felmondás és az azonnali hatályú felmondás indokának valóságát és okszerűségét a duális képzőhelynek kell bizonyítania.

A felek a felmondással és az azonnali hatályú felmondással szemben a felmondás közlésétől számított tizenöt napon belül bírósághoz fordulhatnak. A keresetnek a felmondás és az azonnali hatályú felmondás végrehajtására nincs halasztó hatálya.

A munkaviszony **jogellenes megszüntetésének** jogkövetkezményére az Mt. erre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy nincs helye a munkaviszony helyreállításának.

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megszűnésével, illetve megszüntetésével egyidejűleg e tényről értesíti a szakképző intézményt.

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megszűnésekor, illetve megszüntetésekor a tanuló részére – a munkaviszonyra vonatkozó szabályban és egyéb jogszabályokban előírt igazolások mellett – igazolást állít ki a szakirányú oktatásban eltöltött időről és a megszerzett szakmai ismeretekről.

7.6 A tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony szünetelése

A tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony szünetelése alatt

- a szakképzési munkaszerződésből eredő jogok és kötelezettségek nem illetik meg és nem terhelik a feleket.
- a tanuló munkabérre és más juttatásra nem jogosult.

A tanuló tanulói jogviszonya, illetve a képzésben részt vevő személy felnőttképzési jogviszonya szünetelésének kezdetéről és végéről a szakképző intézmény haladéktalanul értesíti a duális képzőhelyet.

7.7 Saját munkavállaló részvétele a képzésben felnőttképzési jogviszony keretében

Felnőttképzési jogviszony keretében folyó szakirányú oktatás esetében a képzésben részt vevő személy – amennyiben főállású munkaviszonnyal rendelkezik – saját munkáltatójával is köthet szakképzési munkaszerződést.

Ha a képzésben részt vevő személy **a foglalkoztatására irányuló jogviszonya mellett, párhuzamosan** – egyedi tanrend alapján – **vesz részt nem nappali rendszerű szakmai oktatásban**, szakirányú oktatása az őt foglalkoztatójánál is megvalósítható, amennyiben tevékenysége kapcsolódik az adott szakma ágazatához és duális képzőként a területi kamara nyilvántartásában is szerepel.

A szakirányú oktatás az őt foglalkoztatónál az általa elkészített képzési program alapján is teljesíthető, tekintet nélkül arra, hogy a foglalkoztató duális képzőhelynek minősül. Ebben az esetben a képzésben részt vevő személy munkaszerződését a szakképzési munkaszerződésnek megfelelő tartalommal úgy kell módosítani, hogy abban – az eredeti munkaköri feladatok ellátása mellett vagy helyett – szerepeltetni kell a szakképzési munkaszerződés tartalmi elemeit.

Ha a képzésben részt vevő személy az eredeti munkaköri feladatait is ellátja, a munkaszerződésben meg kell határozni a munkaköri feladatokra és a szakképzésben való részvételre fordítható munkaidő arányát, és ehhez igazodóan a képzésben részt vevő személyt megillető munkabér mértékét. A felek ebben az esetben úgy is rendelkezhetnek, hogy a képzésben részt vevő személyt szerződéses munkaideje teljes időtartamára továbbra is az eredeti munkabére illeti meg.

7.8 A szakképzési előszerződés

A tanuló a szakirányú oktatást megelőzően a duális képzőhellyel szakképzési előszerződést köthet. A tanuló és a duális képzőhely a szakképzési előszerződés megkötésével arra vállalnak kötelezettséget, hogy a szakirányú oktatás céljából későbbi időpontban szakképzési munkaszerződést kötnek és abban e szerződés lényeges feltételeit meghatározzák.

A szakképzési előszerződéssel rendelkező tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt azonos eredmény esetén előnyben kell részesíteni a szakképző intézmény által meghirdetett képzésekkel kapcsolatos felvételi eljárásban.

A szakképzési előszerződés megszűnik:

- a szakképzési munkaszerződés megkötésekor, valamint
- amennyiben a szakképzési munkaszerződés megkötésére – az Szkt-ban foglaltak figyelembevételével – nem kerül sor.

7.9 A szakirányú oktatás kötelező, teljesítést igazoló dokumentumai

7.9.1 A foglalkozási napló

A szakirányú oktatást folytató szervezet a tanuló szakirányú oktatása során megvalósuló szakmai gyakorlat tartalmáról köteles – **a regisztrációs és tanulmányi rendszerben** – foglalkozási naplót vezetni. A gazdálkodó szervezet és a tanuló gyakorlati képzésben történő együttműködésének dokumentálása (tanulók nyilvántartása, mulasztások vezetése, tanulói előmenetel, szakirányú oktatás szakmai felépítésének nyomon követése) a foglalkozási naplóban történik.

A foglalkoztatási napló tanügyi dokumentum, amelynek pontos vezetése kötelező és kiemelt jelentőségű.

A foglalkozási napló vezetésében újdonság, hogy az **új rendszerben elektronikus**an, a **KRÉTÁ-ban** kell vezetni.

A foglalkozási naplónak tartalmaznia kell:

- a szakmai tevékenységeket,
- változó képzőhely esetén, annak helyszínét,
- a szakmai tevékenységre fordított időt,
- a tanuló
 - értékelését,
 - részvételét és mulasztását

a szakirányú oktatásban.

Ha a duális képzőhely a foglalkozási napló

- **vezetésének és ellenőrzésének rendjét megszegi, vele szemben a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes gazdasági kamara – 2021. január 1-jétől – közigazgatási bírságot szab ki.**
- **vezetését a bírság kiszabását követően ismételten elmulasztja, a duális képzőhely nyilvántartásba vételére területileg illetékes gazdasági kamara a duális képzőhelyet három évre eltilthatja a szakirányú oktatás folytatásától. Ha a foglalkozási napló vezetését a duális képzőhely csak valamely telephelyén mulasztotta el, az eltiltás csak a mulasztással érintett telephely tekintetében áll fenn.**

A foglalkozási naplóhoz kapcsolódik a jelenléti ív, amelynek vezetése továbbra is javasolt a tanulói hiányzások követéséhez, illetve a tanuló ledolgozott munkanapjainak megállapításához.

7.9.2 A munka-, baleset- és a tűzvédelmi napló

A tanulót a duális képzőhelynek a szakirányú oktatás feladataival összefüggő munkavédelmi oktatásban kell részesíteni.

A duális képzőhelynek oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a tanuló

- munkába álláskor,
- változó munkahelyen folyó munkavégzés esetében minden új helyszínen,
- munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésekor,
- új technológia bevezetésekor

elsajátítsa és a szakirányú oktatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat.

Az oktatást rendes munkaidőben kell megtartani, és időszakonként – a megváltozott vagy új kockázatokat, megelőzési intézkedéseket is figyelembe véve – meg kell ismételni.

Az oktatás elvégzését a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni.

7.9.3 A munkabér kifizetésének igazolását szolgáló dokumentumok

A duális képzést szervező szervezet, a szakképzési munkaszerződés alapján pénzügyi juttatásként munkabért köteles fizetni a tanuló részére. A munkabért utólag, a tárgyhót követő hónap tizedik napjáig fizetési számlára történő átutalással kell teljesíteni.

7.9.4 A felelősségbiztosítás megkötését igazoló dokumentum

A szakirányú oktatásban részt vevő tanuló részére a duális képzőhely köteles felelősségbiztosítást kötni. A szakirányú oktatás szervezőjének szakképzési munkaszerződés esetében a duális képző minősül, így a felelősségbiztosítás-kötési kötelezettség őt terheli.

7.9.5 Oktatói végzettséget igazoló dokumentumok

A duális képzést folytató szervezetnél folyó gyakorlati szakirányú oktatásban az oktató személyére vonatkozó feltételek megegyeznek a 4.1.3 és a 4.1.4 pontokban felsoroltakkal.

7.10 Összefoglaló a duális képzőhely szakirányú oktatással összefüggésben jelentkező feladatairól:

A duális képzőhely tehát

- kezdeményezi – nyilvántartás hiányában – a kamarai nyilvántartásba vételt,
- biztosítja a szakirányú oktatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket,
- minőségirányítási rendszert működtet vagy legalább a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek megfelel,
- megkötö a szakképzési munkaszerződést a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel, amelyet feltölt a regisztrációs és tanulmányi alarendszerbe,
- biztosítja az Szkt.-ban meghatározott juttatásokat,
- tanuló, illetve a képzésben résztvevő személy javára felelősségbiztosítást köt,
- kidolgozza szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programot, amelyet feltölt a regisztrációs és tanulmányi alarendszerbe,
- kidolgozza az értékelésre és minősítésre vonatkozó szempontokat,
- a szakmai gyakorlat időarányos megvalósulásáról foglalkozási naplót vezet, amelyet feltölt a regisztrációs és tanulmányi alarendszerbe,
- nyilvántartja a tanulói mulasztásokat,
- értékeli és minősíti a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt,
- kapcsolatot tart a területileg illetékes gazdasági kamarával, szakképző intézménnyel, szülőkkel.

8 A SZAKIRÁNYÚ OKTATÁS FINANSZÍROZÁSI RENDSZERE

8.1 A szakképzési hozzájárulás megállapítása és elszámolása

2021. január 1-jétől jelentősen megváltoznak a szakképzési hozzájárulás megállapítására vonatkozó szabályok. Az új szabályrendszert nem külön törvény tartalmazza, hanem az Szkt. foglalja magában az ezzel kapcsolatos tudnivalókat.

A szabályozás célja a szakképzés keretén belül a kvalifikált munkaerő képzéséhez és támogatásához szükséges források biztosítása. A források előteremtéséhez a vállalkozások a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésével járulnak hozzá, de a képzés szervezésével megvalósuló állami feladatellátás okán a gyakorlati képzéssel kapcsolatos költségeiket a kötelezettségük csökkentésével érvényesíthetik.

A szakképzési hozzájárulás teljesíthető pénzbeli befizetéssel és/vagy szakirányú oktatás szervezésével.

8.1.1 A kötelezettség alanyai

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség alanyainak meghatározásának új metódusa az adófizetési kötelezettség alanyainak körét érdemben nem módosítja, de annak tartalmi változását eredményezi. Addig, amíg az Szht. taxatív felsorolásban határozta meg a kötelezettség alanyait, az új szabályozás gyűjtőfogalmat alkalmaz, de ezt sem részletezi a fogalmak sorában.

Az új szabályozás szerint szakképzési hozzájárulásra kötelezett a gazdálkodó szervezet, ha belföldön székhellyel, telephellyel vagy fiókteleppel rendelkezik vagy üzletvezetésének helye belföld.

A gazdálkodó szervezet fogalmát a szakképzési hozzájárulásra kötelezett kör tekintetében tágan kell értelmezni. **Gazdálkodó szervezetnek minősül:** a gazdasági társaság, az európai részvénytársaság, az egyesülés, az európai gazdasági egyesülés, az európai területi társulás, a szövetkezet, a lakásszövetkezet, az európai szövetkezet, a vízgazdálkodási társulat, az erdőbirtokossági társulat, a külföldi székhelyű vállalat magyarországi fióktelepe, az állami vállalat, az egyéb állami gazdálkodó szerv, az egyes jogi személyek vállalata, a közös vállalat, a végrehajtói iroda, a közjegyzői iroda, az ügyvédi iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda, az önkéntes kölcsönös

biztosító pénztár, a magánnyugdíjpénztár, az egyéni cég, továbbá az egyéni vállalkozó, emellett gazdálkodó tevékenységével összefüggő polgári jogi kapcsolataiban az állam, a helyi önkormányzat, a költségvetési szerv, jogszabály alapján a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat alkalmazó egyéb jogi személy, az egyesület, a köztestület, valamint az alapítvány.¹

Érdemi változás az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár és a magánnyugdíjpénztár adóalanyisága.

2021. január 1-jétől azonban megszűnik annak a lehetősége, hogy a kötelezettség alanyaként nevesített szervezet a saját döntésén alapulóan határozza meg, hogy a kötelezettség alanyává válik, vagy sem. (Korábban ugyanis az ún. egyéb szervezetek – például költségvetési szervek – eldönthették, hogy részt vesznek-e a gyakorlati képzésben és „bejelentkeznek-e” az állami adóhatósághoz.)

Az Szt. a kötelezettség alanyaként az Szja tv.² szerinti egyéni vállalkozót nevesítette. Az Szt. fogalom-meghatározást nem tartalmaz, ezért nem egyértelmű, hogy kit kell egyéni vállalkozónak tekinteni.

Figyelembe véve, hogy a szakképzési hozzájárulásra vonatkozó szabályrendszerben az egyéb szabályok nem változtak, valamint vélelmezve, hogy nem volt jogalkotói szándék a szakképzési hozzájárulásra kötelezett adózói kör változása, **az egyéni vállalkozói kört változatlanul tekintve ismertetjük az őket érintő szabályokat.**

Az **átalányadózó egyéni vállalkozó** is az általános szabályok szerint teljesíti a szakképzési hozzájárulás kötelezettségét, az ehhez az adózási módhoz már nem kapcsolódnak kivételes szabályok. Ez azt jelenti, hogy abban az esetben, ha az átalányadózó duális képzőhelynek minősül, a gyakorlati képzéssel kapcsolatban élhet a bruttó kötelezettség csökkentés lehetőségével.

Nem terheli szakképzésihozzájárulás-fizetési kötelezettség

1. a költségvetési szervet³,
2. a civil szervezetet (egyesület, alapítvány),
3. az egyházi jogi személyt, a vallási egyesületet,
4. a lakásszövetkezetet, a szociális szövetkezetet, az iskolaszövetkezetet és a közérdekű nyugdíjas szövetkezetet,

¹ a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 7. §. (1) bekezdés 6. pont

² a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény

³ A költségvetési szerv jogszabályban vagy alapító okiratban meghatározott közfeladat ellátására létrejött jogi személy, amelynek tevékenysége lehet

- alaptevékenység, amely a létrehozásáról rendelkező jogszabályban, alapító okiratában a szakmai alapfeladatoként meghatározott, valamint a szakmai alapfeladatai ellátását elősegítő más, nem haszonszerzés céljából végzett tevékenység,

- vállalkozási tevékenység, amely haszonszerzés céljából, államháztartáson kívüli forrásból, nem kötelezően végzett termelő-, szolgáltató-, értékesítő tevékenység.

A költségvetési szerv a vállalkozási tevékenységével összefüggésben sem kötelezett a szakképzési hozzájárulás megállapítására és megfizetésére.

5. a víziközmű-társulatot,
6. a büntetés-végrehajtásnál a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetet,
7. az egészségügyi szolgáltatót⁴, ha
 - a. az egészségbiztosítási szervvel szerződést kötött és
 - b. nem költségvetési szervként működik,
 az állam által támogatott tevékenységével összefüggésben keletkező szociális hozzájárulási adó után. A vállalkozási tevékenységével összefüggésben keletkező szociális hozzájárulási adó a szakképzési hozzájárulás alapja is.
8. az egyéni vállalkozót
 a saját magát terhelő szociális hozzájárulási adó alapja után,
 de a vállalkozásban foglalkoztatottak után a vállalkozót terhelő szociális hozzájárulási adó alap a szakképzési hozzájárulás alapjaként is számba veendő.
9. egyéni cég, végrehajtó iroda, szabadalmi ügyvivő iroda, ügyvédi iroda vagy közjegyzői iroda tevékenységében személyesen közreműködő tagot a szociális hozzájárulási adó alapja után. Hasonlóan az egyéni vállalkozóhoz az alkalmazottak tekintetében a szakképzési hozzájárulást meg kell fizetni.
10. a közhasznú nonprofit gazdasági társaságot a kedvezményezett tevékenységével összefüggésben az őt terhelő szociális hozzájárulási adó alapja után illeti meg a szakképzési hozzájárulás alóli mentesség.

A kötelezettség alól **részlegesen mentesül** az egészségügyi szolgáltató, az egyéni vállalkozó, az egyéni cég, a végrehajtó iroda, a szabadalmi ügyvivő iroda, az ügyvédi iroda, a közjegyzői iroda, a közhasznú nonprofit gazdasági társaság.

8.1.2 A szakképzési hozzájárulás alapja és mértéke

A szakképzési hozzájárulás alapja a szakképzési hozzájárulásra kötelezettet terhelő szociális hozzájárulási adó alapja, mértéke a szakképzési hozzájárulás alapjának másfél százaléka (bruttó kötelezettség).

Azokban az esetekben, ha a szakképzési hozzájárulásra kötelezettet nem terheli szociális hozzájárulási adófizetési, akkor nem merül fel a szakképzési hozzájárulás-fizetési kötelezettség sem.

Nem kell szociális hozzájárulási adót fizetni – egyebek mellett –

- a társas vállalkozásnak a kiegészítő tevékenységet folytató társas vállalkozóra tekintettel;
- az iskolaszövetkezetnek a nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, képzésben részt vevő személy, hallgató tagjával fennálló jogviszonyára tekintettel. Ez a mentesség az iskolaszövetkezetet mindaddig megilleti,

⁴ az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 3. § f) pontjában meghatározott

míg a szóban forgó tagjai a 25. életévüket be nem töltik. A mentességet nem érinti az sem, ha a tanuló tanulói jogviszonya, a hallgató hallgatói jogviszonya és a képzésben részt vevő személy felnőttképzési jogviszonya szünetel.

Nem terheli a kifizetőt a szociális hozzájárulási adó

- a szakképzési munkaszerződés, és
- a hallgatói munkaszerződés

alapján létrejött jogviszonyra tekintettel.

2020. július 1-jétől a Tbj. szerint **kiegészítő tevékenységet folytató személyre tekintettel** sem kell szociális hozzájárulási adót fizetni.

Kiegészítő tevékenységet folytatónak akkor minősül a természetes személy ha,

- saját jogú nyugdíjasként folytat – biztosítási kötelezettség alá eső jogviszonyban – kereső tevékenységet, továbbá ha
- olyan özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó nyugdíjkorhátárt betöltötte és egyéni vagy társas vállalkozónak minősül.

A nyugellátás folyósításának szünetelése a kiegészítő tevékenységű státuszt nem befolyásolja, tehát akkor is kiegészítő tevékenységet folytató a természetes személy, ha a nyugellátás folyósítása szünetel.

Abban az esetben, ha a Tbj. szerinti munkaviszonyban történik a természetes személy foglalkoztatása és a részére juttatott járulékalapot képező jövedelem összege nem éri el a minimálbér 30 százalékát, akkor a ténylegesen juttatott jövedelem és a minimálbér 30 százalékának különbözetére jutó társadalombiztosítási járulékot a munkáltatónak kell megfizetnie. Ezzel kapcsolatban a szocho tv. úgy rendelkezik, hogy **a társadalombiztosítási járulék alapja megegyezik a szociális hozzájárulási adó alapjával, amit ennek okán a szakképzési hozzájárulásnak is alapját képez.**

Ezzel kapcsolatban felhívjuk a figyelmet arra, hogy a járulékfizetési alsó határra vonatkozó rendelkezést nem kell alkalmazni a munkaviszonyban álló és

- a nemzeti köznevelésről szóló törvény hatálya alá tartozó köznevelési intézményben nappali rendszerű iskolai oktatás keretében vagy nappali oktatás munkarendje szerint folyó oktatásban, a Szkt. szerint szakképző intézményben nappali rendszerű szakmai oktatásban, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, hallgató esetében.

A szakképzési hozzájárulás tekintetében is elsősorban azt kell vizsgálni, hogy a gazdálkodó alanya-e a szakképzési hozzájárulásnak. Amennyiben az adóalanyiság megállapításra került, akkor vizsgálandó, hogy a szociális hozzájárulási adóalaphoz képest milyen eltérés tapasztalható a szakképzési hozzájárulás alapja tekintetében.

Leegyszerűsítve: a kifizetőnek a tanulósz szerződés alapján tanulmányokat folytató tanulóval összefüggésben a szociális hozzájárulási adót meg kell fizetnie, de az őt terhelő szakképzési hozzájárulás megállapítása során a szociális hozzájárulási adóalapban már nem kell figyelembe venni.

A szakképzési munkaszerződés alapján kifizetett díjazással összefüggésben a kifizetőnek szociális hozzájárulási adót nem kell fizetnie, így az nem képezi a szakképzési hozzájárulás alapját sem.

A vállalkozási, megbízási jogviszonyokkal összefüggésben juttatott jövedelmek után a szociális hozzájárulási adót meg kell fizetni, amelyek a szakképzési hozzájárulás alapjában is szerepelnek.

Példa:

Egy egyéni vállalkozó 1 fő szakmunkást, 1 fő részmunkaidős adminisztrátort és 2 fő segéd munkást alkalmaz munkaviszonyban. Az egyik segéd munkás nyugdíjas és részmunkaidős munkabére 80 000 forint. Az adminisztrátor is részmunkaidőben dolgozik, munkaerőpiacra lépőnek minősül.

A részmunkaidős adminisztrátor foglalkoztatásával kapcsolatban a vállalkozó a szociális hozzájárulási adó terhére adókedvezményt érvényesít.

<i>Foglalkoztatott</i>	<i>kivét / bér</i>	<i>Szocho alap / mérték</i>	<i>Szakképzési hozzájárulás alapja</i>	<i>Szakképzési hozzájárulási kötelezettség</i>
egyéni vállalkozó	210 000 Ft	236 925 Ft 15,5%	0 Ft	0 Ft
adminisztrátor (munkaerőpiacra lépő)	50 000 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft
szakmunkás	200 000 Ft	200 000 Ft	200 000 Ft	3 000 Ft
teljes munkaidős segéd munkás	161 000 Ft	161 000 Ft	161 000 Ft	2 415 Ft
segéd munkás nyugdíjas	80 000 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Összesen	701 000 Ft	597 925 Ft	361 000 Ft	5 415 Ft

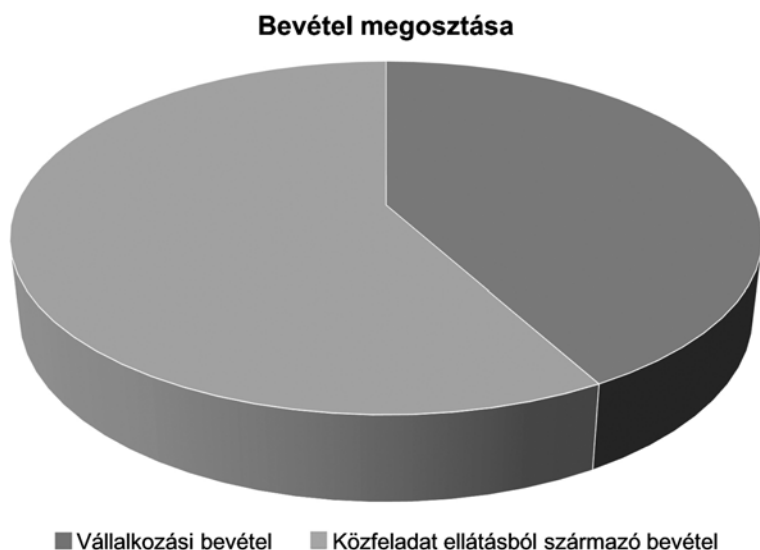
8.1.3 A szakképzési hozzájárulás alapja megállapításának különös szabályai

Annak az egészségügyi szolgáltatónak, amely a számviteli törvény hatálya alatt áll, a szociális hozzájárulási adó alapját az éves árbevétele és az egészségbiztosítási szervtől származó árbevétele arányában kell megosztania. A szakképzési hozzájárulás nem terheli az egészségbiztosítótól származó bevételeinek figyelembevételével arányosan őt terhelő szociális hozzájárulási adó alapját.

Példa:

Egy egészségügyi szolgáltató éves árbevétele 50 000 eFt. Ebből közszolgáltatási szerződése alapján az egészségbiztosítótól a tárgyévben 29 000 eFt-ot kapott, amelyet finanszírozott bevételként számolt el. Vállalkozási tevékenységeként 21 000 eFt árbevételt realizált. Az alkalmazottak éves bérköltisége 18 500 eFt, a kedvezményekkel csökkentett szociális hozzájárulási alapja 14 900 eFt, szakképzési hozzájárulás alapja 14 900 eFt.

A teljes árbevételhez viszonyítva a finanszírozott bevétel 58%-a (29 000 eFt/50 000 eFt), a vállalkozási bevétel 42%-a (21 000 eFt/50 000 eFt).

4. sz. ábra: Egy egészségügyi szolgáltató éves árbevétele

A szolgáltató szakképzési hozzájárulási kötelezettsége az egyéb egészségügyi tevékenységből (vállalkozási tevékenységből) származó bevételrész arányában keletkezik. A szakképzési hozzájárulás alapja 14 900 eFt, ennek 42%-a, ami azt eredményezi, hogy 6 258 eFt alap után kell számolnia az 1,5%-os kötelezettséget. Az egészségügyi szolgáltató éves szakképzési hozzájárulási kötelezettsége 93 870 eFt.

Ha a gazdálkodó nem áll a számviteli törvény hatálya alatt, akkor a kötelezettség alapjának megállapítása során szociális hozzájárulási adó alapját az éves bevétele és az egészségbiztosítási szervtől származó bevétele arányában kell megosztania.

A közhasznú nonprofit gazdasági társaságnak az őt terhelő szociális hozzájárulási adó alapját a Számv. tv. szerint megállapított éves árbevételéből a kedvezményezett tevékenysége és a vállalkozási tevékenysége árbevétele arányában kell megosztania.

8.1.4 Külön törvény szerinti mentesülés a szakképzési hozzájárulás alól

A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvény (Katt.) szabályai szerint a **kisvállalati adó alanya** mentesül a szakképzési hozzájárulás bevallása és megfizetése alól.

Ez azt eredményezi, hogy nem értelmezhető az sem, hogy a kisvállalati adóalany a nem létező szakképzési hozzájárulási kötelezettségét gyakorlati képzés szervezésével / szakirányú oktatásban való részvétellel teljesítse.

Amennyiben az érintett adóalanyi kör kisvállalati adóalanyként mégis folytat gyakorlati képzést, akkor nem tarthat igényt a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésével összefüggő normatív csökkentő tételre, illetve a csökkentő tétel, vagy annak egy része visszaigénylésére.

A **kisadózó adóalanyok** tekintetében a kisadózó vállalkozás kizárólag a kisadózó tagjaival összefüggésben mentesül a szakképzési hozzájárulás alól. A mentessége nem áll fenn a kisadózónak nem minősülő személyek foglalkoztatásával összefüggésben, illetve a kisadózónak nem minősülő személyek részére juttatott jövedelmek után teljesítendő adókötelezettségek tekintetében.

A kisadózónak nem minősülő foglalkoztatottakkal összefüggésben a szakképzési hozzájárulást az általános szabályok szerint kell teljesíteni.

A szakképzési hozzájárulás teljesítése

A szakképzési hozzájárulás teljesítésének lehetséges módja

- a NAV által vezetett számlára történő befizetéssel, és
- a képzésben történő részvétellel, amelyhez adókedvezmény érvényesítése párosul.

8.2 A képzéssel kapcsolatosan igénybe vehető adókedvezmény

Az Szkt. átmeneti szabálya úgy rendelkezik, hogy a tanulószerveződések vonatkozóan a 2021. január 1-jét megelőző időszakra vonatkozó szakképzési hozzájárulási kötelezettséget az Szkt. és az abban kapott felhatalmazás alapján kiadott jogszabály, azaz a figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról szóló normatívarendelet 2020. december 31-én hatályos rendelkezései szerint kell teljesíteni, megállapítani és bevallani.

A **2020-as adóév vonatkozásában tehát nincs változás**, az Szkt. és a normatívarendelet szabályainak alkalmazásával kell az éves kötelezettség elszámolásáról szóló bevallást elkészíteni.

A kötelezettség teljesítésének új szabályai

Az új szabályok alkalmazásával kapcsolatban átmeneti szabály rendelkezik a régi rendszerben kezdődő képzések új szabályoknak való megfeleltethetőségéről (2021. január 1-jétől).

A tanulószerveződéssel gyakorlati képzésben részt vevő tanuló esetében

- az Szt. szerinti Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítéshez, illetve részsakképesítéshez kapcsolódóan az Szkr.-ben meghatározott súlyszorzót kell alkalmazni,
- az Szt. 104-108. §-ának alkalmazása tekintetében szakirányú oktatás alatt az Szt. szerinti gyakorlati képzést, szakma alatt az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítést, részsakképesítést, szakképzési munkaszerződés alatt az Szt. szerinti tanulószerveződést kell érteni.

8.2.1 Az adókedvezmény meghatározása

2021. január 1-jétől a bruttó kötelezettség mind a hatályos és kifutó tanulószerveződésekre, mind pedig az új szakképzési munkaszerződésekre vonatkozóan csökkenthető

- a fenntartói megállapodással rendelkező szakképző intézménnyel tanulói jogviszonyban álló tanulónként, illetve felnőttképzési jogviszonyban álló képzésben részt vevő személyenként a **szakirányú oktatás arányosított önköltsége** alapján az egy napi mérték és – a szakképző intézményben teljesített oktatási nap kivételével – az adóév munkanapjai számának szorzataként számított összegével,
- hallgatónként a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény (a továbbiakban: Nftv.) szerinti **felsőoktatási duális képzés arányosított alapszabályja** alapján az egy napi mérték és az adóévben ténylegesen teljesített képzési napok számának szorzataként.

Az önköltség és az alapszabály mértékét a központi költségvetésről szóló törvény, az önköltség szakmánként alkalmazandó és az alapszabály képzési területenként alkalmazandó súlyszorzóját az Szkr. határozza meg.

Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2020. évi XC. törvény az adókedvezmény meghatározásához szükséges önköltség összegét – a Szakmajegyzék szerinti szakirányú oktatás tekintetében – 1 200 000 forint/fő/év összegben határozta meg, és a figyelembe vehető alapszabály összege – a felsőoktatási duális képzés esetén – 650 000 forint/fő/év⁵.

Az Szkr. az adókedvezmény megállapításával kapcsolatban a végrehajtást segítő rendelkezésként határozza meg az önköltség számított összegére és a szakmaszorító megállapítására vonatkozó tudnivalót.

⁵ Figyelem! Az alapszabály kifejezés az új Szt.-ban a az Nftv. szerinti duális képzésre vonatkozik!

- **A kedvezmény összege:** az arányosított önköltség / 365 × képzési napok (a szakképző intézményben teljesített oktatási nap kivételével az adóév munkanapjai)
- **Az arányosított önköltség:**
 - önköltség költségvetési törvény szerinti összege (1 200 000 Ft) × szakmai súlyszorzó
- **A szakmai súlyszorzó:** szakmaszorzó × évfolyami szorzó

Példák:

A példában havi adókedvezményt határozunk meg:

1. példa: Szakképzési munkaszerződés alapján folyó képzés esetében

A tanuló az egészségügyi ágazatba tartozó Gyakorló ápoló szakmát tanulja. Milyen adókedvezményt vehet igénybe a duális képzőhely, figyelembe véve a képzési évfolyamokat is?

		Évfolyam		
		1.	2.	3.
1.	Önköltség (Ft/év/fő)	1 200 000		
2.	évfolyami szorzó	1,2	1,0	0,8
3.	szakmaszorzó	2,2	2,2	2,2
4.	szakmai súlyszorzó (2. × 3.)	2,64	2,20	1,76
5.	képzési napok	12	12	12
6.	arányosított önköltség (1. × 4. / 365 × 5.)	104 153	86 795	69 436

2. példa: Tanulószerződés alapján, mely az adókedvezmény megállapításakor szakképzési munkaszerződésnek minősül (Gyakorló ápoló szakképesítésre való felkészítés)

1.	Önköltség (Ft/év/fő)	1 200 000
2.	szakmai súlyszorzó	2,04
3.	képzési napok	12
4.	arányosított önköltség (1. × 2. / 365 × 3.)	80 482

3. példa: A hallgató szociális munka alapképzési szakon folytatja tanulmányait

A hallgatói munkaszerződések esetében az önköltséget a képzésre meghatározott súlyszorzóval kell korrigálni.

Az Nftv. szerinti felsőoktatási duális képzés esetén az alapnormatíva alkalmazandó súlyszorzója

- a szociális munka alapképzési szakon és a gazdaságtudományok képzési területen 3,60,
- a műszaki, informatika, az agrár- és a természettudomány képzési területen 4,81.

1.	alpnormatíva	650 000
2.	képzési súlyszorzó	3,60
3.	képzési napok	12
4.	szociális alapképzési szak (havi) kedvezménye (1. × 2. / 365 × 3.)	76 931,51

20%-os „sikerdíj”

A bruttó kötelezettség csökkenthető a szakképzési munkaszerződésre és Szt. átmeneti rendelkezései (128. § (5) bekezdés bb) alpont) alapján a tanuló szerződésre is tekintettel az igénybe vett adókedvezmény húsz százalékának megfelelő összeggel, ha a tanuló sikeres szakmai vizsgát tett.

8.3 A szakképzési hozzájárulás megállapítása, bevallása és megfizetése

A szakképzési hozzájárulás **éves elszámolású adó, amelyet adóévre kell megállapítani.**

A **megállapítása és bevallása is előlegrendszerben** történik. Az előleget és éves kötelezettséget is a szakképzési hozzájárulásra kötelezett maga állapítja meg és a '08-as bevallás keretében tesz eleget bevallási kötelezettségének.

Az év első tizenegy hónapjára vonatkozóan havonta kell a kötelezettséget megállapítani és a megállapított kötelezettséget meg is kell fizetni.

Az előleg mértéke a tárgyhavi bruttó kötelezettség azzal, hogy a gyakorlati képzéssel kapcsolatosan érvényesíthető adókedvezmény az előleg befizetésénél figyelembe vehető és visszaigényelhető.

A szakképzési hozzájárulási előlegfizetésénél az adóév első tizenegy hónapjára vonatkozóan a bruttó kötelezettség csökkentésének havi mértékét a tárgyhónap munkanapjainak száma alapján kell meghatározni.

Az előleget havonta a szakképzési hozzájárulásra kötelezett maga állapítja meg, elektronikus úton vallja be és fizeti meg a tárgyhót követő hónap tizenkettedik napjáig az állami adóhatóság által vezetett számlára, illetve igényli vissza.

A befizetett előleg és az éves nettó kötelezettség különbözetét az adóévet követő év január hónap tizenkettedik napjáig kell befizetni, illetve visszaigényelni.

Az éves elszámolás során meg kell állapítani

- a) a szakképzési hozzájárulás alapját és az éves bruttó kötelezettségét,
- b) az adókedvezmény éves összegét,

c) az éves bruttó kötelezettség és a b) pont szerinti összeg különbözeteként megállapított éves nettó kötelezettségét.

Új szabály, hogy nem kell adóbevallást benyújtani, ha a kötelezettnek nem keletkezik szakképzésihozzájárulás-fizetési kötelezettsége vagy adókedvezményt nem érvényesít.

Gyakorta felmerülő kérdés, hogy abban az esetben, **ha a gazdálkodó tévedett** az előleg bevallása során, azt kell-e önellenőriznie, vagy elégséges a hibát az éves elszámoláskor korrigálni.

Abban az esetben, ha az előlegkötelezettség megállapítása során az adózó a maga kárára tévedett, akkor az korrigálható az éves bevallás során. Például, ha a duális képzőhely az előleg bevallás során nem érvényesíti az őt megillető adókedvezmény összegét, akkor azt az éves bevallás keretében érvényesítheti. Egy esetleges adóellenőrzés nem végződik elmarasztaló megállapítással.

De abban az esetben, ha a gazdálkodó a költségvetés kárára téved, akkor az önellenőrzés biztosítja annak a lehetőségét, hogy a kötelezettség javítása megtörténhessen.

A szakképzési hozzájárulásra kötelezett a visszaigényelhető összeg kiutalását vagy átvezetését legkorábban a bevallás esedékességének napjától kezdeményezheti. Az állami adóhatóság a visszaigénylés tekintetében az adóigazgatási rendtartásról szóló törvény és az adózás rendjéről szóló törvény szerint jár el.

A kötelezettséget a NAV Szakképzési hozzájárulás beszédési számla 10032000-06056061 javára kell teljesíteni.

8.4 Társadalombiztosítási kötelezettségek

8.4.1 A tanulószerveződéses tanuló társadalombiztosítási jogállása és juttatásai

A tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló a társadalombiztosítás rendszerében biztosított.

A biztosítotti bejelentést 'T1041 számú adatlapon a NAV területileg illetékes szervéhez elektronikusan, vagy papír alapon kell benyújtani. Az elektronikus benyújtás feltétele az ügyfélkapun történő előzetes regisztráció.

A biztosítotti bejelentést főszabályként a foglalkoztatás megkezdése előtt kell teljesíteni.

A biztosítás kezdetére vonatkozóan a bejelentést legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján, a foglalkoztatás megkezdése előtt kell teljesítenie a foglalkoztatónak.

A tanulószerveződés megszűnése esetén a biztosítotti nyilvántartásból történő kijelentést a tanulószerveződés megszűnését követő 8 napon belül kell teljesíteni.

Ugyancsak bejelentési kötelezettség párosul a tanulószerveződés szünetelésének tényéhez is, ebben az esetben is a szünetelést megkezdését követő 8 napon belül kell a bejelentést megtenni.

Nagyon fontos, hogy a tanulószerveződés alapján folyó gyakorlati képzés nem minősül munkaviszonynak, a biztosított bejelentésén a 1130-as kód használatával kell a jogviszony létesítését, megszűnését bejelenteni.

A kitöltött adatlap papíron történő benyújtása személyesen vagy postán történik. Papír alapon történő bejelentéskor két példányt kell készíteni és ezt a két példányt kell benyújtani. Az adatlap ügyfélfogadási időben személyesen leadható a NAV illetékes megyei igazgatósága ügyfélszolgálatán vagy feladható postán a NAV területileg illetékes megyei igazgatóságának címezve.

A tanulószerveződés esetében a tanulót a biztosított státusza miatt járulékfizetési kötelezettség terheli. Az Szkt. átmeneti rendelkezése (125. § (3) bekezdés) szerint a tanuló a járulékfizetési kötelezettségének a régi Tbj. 2019. december 31-én hatályos szabályai szerint tesz eleget. Tehát nem 18,5 százalék társadalombiztosítási járulékot, hanem 17 százalék mértékű járulékfizetési kötelezettséget teljesít, amelyből 3 százalék a pénzbeli, 4 százalék természetbeni egészségbiztosítási járulék és 10 százalék nyugdíjjárulék fizetési kötelezettség.

A duális képzőhely mint foglalkoztató szintén a 2019. december 31-én hatályos szabályokat alkalmazva 17,5 százalék mértékű szociális hozzájárulási adót fizet. A jelenleg hatályos szabályok szerint ezért nem mentesül a szakképzési hozzájárulási kötelezettség alól.

8.4.2 A szakképzési munkaszerződés alapján tanuló társadalombiztosítási jogállása

A szakképzési munkaszerződés alapján folyó képzés esetében a tanuló munkaviszonyban állónak minősül.

A munkaviszonyban álló személy biztosított, a biztosított bejelentést az előzőekben részletezettek szerint kell teljesíteni, azzal az eltéréssel, hogy a bejelentésén a munkaviszonyhoz társított kódot kell feltüntetni.

A járulékfizetési kötelezettséget 18,5 százalék mértékben kell teljesíteni. A járulékfizetési alsó határra vonatkozó rendelkezést ebben az esetben nem kell alkalmazni. A duális képzőhelyet nem terheli a szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettség.

A biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonnyal kapcsolatos bejelentési kötelezettséget az előző pontban ismertetettek szerint kell teljesíteni.

8.4.3 A gyakorlati képzésen hallgatói munkaszerződéssel részt vevő hallgató társadalombiztosítási jogállása

A felsőfokú duális gyakorlati képzésre kötött hallgatói munkaszerződés a Tbj. szabályai szerint nem alapozza meg a biztosítási kötelezettséget. A szociális hozzájárulási

adó szempontjából ez a jogviszony nem alapozza meg a kifizető adófizetési kötelezettségét sem. A személyi jövedelemadó tekintetében a gyakorlati képzésre juttatott jövedelem havonta a minimálbér összegéig (2020-ban 161 000Ft-ig) nem eredményez adófizetési kötelezettséget. Mindez azt jelenti, hogy amellet, hogy a hallgatótól nem kell levonni járulékot, a munkáltatónak sem kell szocho-t fizetni, a hallgatói munkabér pedig a minimálbérig adómentes.

Összefoglalva

	<i>tanulószerződés</i>	<i>szakképzési munkaszerződés</i>
<i>szociális hozzájárulási adó alapja és mértéke</i>	a tanulószerződés alapján ténylegesen kifizetett juttatás 17,5 %	nincs
<i>járadék</i>	ténylegesen kifizetett díjazás	ténylegesen kifizetett díjazás
<i>járadék</i>	3%+4%+10% pénzbeli, természetbeni egészségbiztosítási járulék, és nyugdíjjáradék	társadalombiztosítási járulék 18,5%
<i>szakképzési hozzájárulás</i>	van	nincs

8.5 Személyi jövedelemadó

Adómentes juttatás

- a szakképző intézményben a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő magánszemélynek a Szkt. alapján meghatározott mértékben kifizetett ösztöndíj,
- az első szakma megszerzéséhez kapcsolódóan nyújtott egyszeri pályakezdési juttatás és a rászorultsági helyzetre és a jó tanulmányi eredményre tekintettel pályázat útján nyújtott támogatás, továbbá
- a szakképzési munkaszerződés alapján a duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatásban részt vevő magánszemélynek a Szkt. alapján meghatározott mértékben kifizetett munkabér és a minimálbért meg nem haladó mértékű más pénzbeli és nem pénzbeli juttatás.

A tanulószerződés alapján a tanulót megillető juttatások vonatkozásában az Szja tv. 2019. december 31-én hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni.

Adómentes juttatás a nemzeti felsőoktatási törvény szerinti hallgató részére

- a teljes idejű, a részidős, a távoktatásban megvalósuló képzésben részt vevő magánszemély, ideértve a doktori képzésben részt vevő magánszemélyt megillető juttatásként kifizetett ösztöndíj, tankönyv- és jegyzettámogatás teljes összege, valamint diákokthoni (kollégiumi) elhelyezését kiváltó lakhatási támogatás összege,
- a gyakorlati képzés idejére, duális képzés esetén az elméleti és a gyakorlati képzés idejére kifizetett juttatás, díjazás értékéből havonta a hónap első napján érvényes havi minimálbért meg nem haladó része.

9 KITEKINTÉS

Ebben a részben az együttműködési megállapodások és a tanulószerveződések további megkötésére, illetve kivezetésére, valamint a felsőoktatási duális képzésre vonatkozó rövid áttekintésre kerül sor.

Az alábbiakban csak az alapelveket ismertetjük, a tanulószerveződés és az együttműködési megállapodás kötésével kapcsolatos részletszabályokat a **2019-ben aktualizált „Gyakorlati képzés tanulószerveződéssel, együttműködési megállapodással és hallgatói munkaszerveződéssel a munka világában” című digitális kiadvány** tartalmazza. A kiadvány megtalálható a <https://www.tanuloszervezodes.hu/letoltesek> oldalon.

9.1 Tanulószerveződés és együttműködési megállapodás

9.1.1 Tanulószerveződés kötésének lehetősége 2020. szeptembertől

A tanulószerveződések kötésével kapcsolatban a továbbiakban az Szkt. átmeneti rendelkezéseit kell figyelembe venni.

A 2020. május 31-ét megelőzően létesített tanulói jogviszony és a tanulói jogviszonyból fakadó, vagy arra tekintettel jogszabály alapján a tanulót megillető, illetve terhelő jogok és köteleességek teljesítése tekintetében

- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,
- a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény és
- más jogszabály

az Szkt. hatálybalépését megelőző napon, azaz 2019. december 31-én hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni

- a tanuló tanulmányai befejezésére,
- a gyakorlati képzésben tanulószerveződéssel való részvételre,
- a szintvizsga és az érettségi vizsga megszervezésére és teljesítésére, valamint
- a tanuló juttatásaira.

Ez alól kivételt képez szakgimnázium nyelvi előkészítő évfolyamán, illetve szakközpiskola előkészítő évfolyamán részt vevő tanuló.

A fenti feltételnek megfelelő tanulóval, kifutó rendszerben a
• **szakképző iskolában – évfolyamisméltlés nélkül – a 2021/2022-es tanévben,**
• **technikumban a 2023/2024-ben**
köthető még utoljára a korábbi szabályozás alapján tanuló szerződés.

Mivel a tanuló a tanulmányait a korábbi szabályok szerint jogosult befejezni, a képzésre jogosult, nyilvántartott vállalkozás köthet vele tanuló szerződést.

2020. szeptember 1-jétől a képzésbe belépők esetében már 2020. május 31-ét követően létesített tanulói jogviszonyról beszélünk, rájuk már az Szkt. szabályai vonatkoznak.

A korábbi szabályozás alapján megkötött **tanuló szerződésekre vonatkozó elszámolást illetően szintén az Szkt. átmeneti rendelkezéseit kell figyelembe venni** az alábbiak szerint (részletesen a 8.2 fejezetben):

- a 2021. január 1-jét megelőző időszakra vonatkozó szakképzési hozzájárulás-fizetési kötelezettséget az Szht. és az abban kapott felhatalmazás alapján kiadott jogszabály 2020. december 31-én hatályos rendelkezései szerint kell teljesíteni, megállapítani és bevallani,
- 2021. január 1-jétől pedig a szakképzési hozzájárulásra kötelezett – gyakorlati képzésben tanuló szerződéssel részt vevő tanuló esetében – az Szkt. szerinti szakképzési hozzájárulás-fizetési kötelezettségét akként teljesíti, hogy
 - a régi Szt. szerinti Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítéshez, illetve részszerződéshez kapcsolódóan az Szkr. 4/A. mellékletében meghatározott súlyszorzót kell alkalmazni,
 - a szakirányú oktatás alatt a régi Szt. szerinti gyakorlati képzést,
 - szakma alatt a régi Szt. szerinti Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítést, részszerződéshez,
 - szakképzési munkaszerződés alatt a régi Szt. szerinti tanuló szerződést kell érteni.

2021. január 1-jétől a kiegészítő normatívák (beruházási, oktatási, tanműhely fenntartási) igénybevétele a jogszabály alapján nincs lehetőség, ezek részben beépültek az önköltség összegébe.

9.1.2 Együttműködési megállapodás kötésének lehetősége 2020. szeptembertől

Az együttműködési megállapodás – a tanuló szerződéssel szemben – szó szerint nem jelenik meg az új jogszabályi környezetben, de ettől függetlenül – 2020. május 31-ét megelőzően létesített tanulói jogviszony esetében – a gyakorlati képzés együttműködési megállapodással történő megvalósítására is az Szkt. átmeneti rendelkezéseit kell figyelembe venni.

Az átmeneti rendelkezések figyelembevételével a tanuló befejezheti úgy a tanulmányait, hogy a gyakorlati képzésére együttműködési megállapodás keretében kerül sor.

A 2021. január 1-jét megelőző időszakra vonatkozó szakképzési hozzájárulás-fizetési kötelezettséget az Szht. és az abban kapott felhatalmazás alapján kiadott jogszabály 2020. december 31-én hatályos rendelkezései szerint kell teljesíteni, megállapítani és bevallani.

Az új szakképzési jogszabályok által meghatározott rendszerben az együttműködési megállapodás fogalma már nem ismert, az együttműködési megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzés normatívájának szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolhatóságáról az Szkt. nem rendelkezik.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a 2021. január 1-jétől kezdődő időszakban az együttműködési megállapodás keretében lebonyolított gyakorlati képzéssel a szakképzési hozzájárulási kötelezettség nem teljesíthető, az ilyen képzés költségeivel a szakképzési hozzájárulási kötelezettség nem csökkenthető.

9.2 Duális képzés a felsőoktatásban

9.2.1 A felsőoktatási duális képzés ismertetése, jogi szabályozása

A felsőoktatásban a gyakorlatorientált – *hat hetet meghaladó szakmai gyakorlatot tartalmazó* – alapképzési szakon (Bsc), illetve e képzési területre tartozó mesterképzési szakon (Msc), felsőoktatási intézményben **hallgatói jogviszony keretében** saját tanterv alapján folyó képzést **felsőoktatási duális képzésnek** nevezzük, amelynek során a gyakorlati képzés a felsőoktatási intézménnyel együttműködési megállapodást kötő gazdálkodó szervezeteknél folyik. A hallgató a képzési idő közel felének megfelelő többlet időtartamot a vállalatnál tölti és a teljes tanulmányi időre – a hallgatói munkaszerződés alapján – díjazást kap.

A felsőoktatási duális képzésben részt vevő hallgató tehát a normál, nem duális formában tanuló hallgatóhoz képest jóval több gyakorlaton vesz részt. A felsőoktatási duális képzés esetében a nappali tagozatos hallgatók a főiskolán vagy egyetemen folytatják tanulmányaikat, emellett egy vállalatnál rendszeres szakmai gyakorlatot is végeznek, ezáltal céges igényeknek megfelelő szaktudást szereznek. A diploma-szerzést követően olyan pályakezdőkként kerülnek ki a munkaerőpiacra, akik szakmai gyakorlattal és naprakész szaktudással rendelkeznek.

A felsőoktatási duális képzés lehetőséget biztosít arra, hogy a vállalatok már az egyetemi, főiskolai évek alatt saját igényük szerint formálják a hallgató tudását. A cégek szándéka, hogy olyan jövőbeli szakembereket neveljenek ki,

akik a diplomaszerzést követően azonnal teljes értékű munkavállalók lesznek. Természetesen ez a képzési forma mérsékelheti a munkaerő-kiválasztás és -felvétel költségeit is.

A felsőoktatási duális képzés kereteit

- a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény,
- a felsőoktatási szakképzésről és a felsőoktatási képzéshez kapcsolódó szakmai gyakorlat egyes kérdéseiről szóló 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet és
- a felsőoktatási minőségértékelés és -fejlesztés egyes kérdéseiről szóló 19/2012. (II. 22.) Korm. rendelet

szabályozza.

A felsőoktatási duális képzési forma definíciója (a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény alapján):

*„**Duális képzés:** a műszaki, informatika, agrár, természettudomány, egészségügy, gazdaságtudományok képzési területen indított gyakorlatigényes alapképzési szakon, szociális munka alapképzési szakon, illetve a felsorolt képzési területhez tartozó mesterképzési szakon folytatott képzés azon formája, amelyben a szak – képzési és kimeneti követelményeknek megfelelően meghatározott, teljes idejű, a képzési időszakra, a képzés módszereire, a tanórára, a megszerzett tudás értékelésére egyedi rendelkezéseket tartalmazó – tanterve szerint a gyakorlati képzés a Duális Képzési Tanács által meghatározott keretek között, minősített szervezetnél folyik;”*

A felsőoktatási duális – alternatív tanterv szerinti – képzés alkalmazása és a hallgató részéről történő vállalása nem kötelező, azaz a hallgató a duális képzésben önként vesz részt.

A felsőoktatási duális képzésért a felsőoktatási intézmény a felelős, amely intézmény a szakmailag minősített vállalatokkal kötött együttműködési megállapodás alapján a partnerekkel közösen megszervezett és megvalósított tanítási-tanulási folyamatban a gyakorlati képzések tantervi tartalmuknál, struktúrájuknál és a vállalatoknál töltendő, megnövelt óraszámuknál fogva növelik a hallgatók szakmai kompetenciáját, vállalati üzemeltetési ismereteit és vállalati kultúráját.

Cél, hogy a különböző képzési területen minél több felsőoktatási intézmény, minősített gyakorlóhelyként működő gazdálkodó szervezet és hallgató vegyen részt ebben a képzési formában.

9.2.2 A duális képzésre történő jelentkezés és felvételi eljárás

A felsőoktatási duális képzési formájú szakokra történő jelentkezés eljárása két, egymással párhuzamos szakaszból (állami, általános, illetve vállalati) áll.

Első lépésként a hallgató beadja **felsőoktatási felvételi jelentkezését** a választott intézmény adott szakjára a felvételi jelentkezési határidőig.

Második lépésként a hallgató jelentkezik a választott – a felvételi tájékoztatóban az adott szak mellett feltüntetett – **vállalat(ok)hoz** az általuk megadott módon. A cégek információi általában a honlapjukon kerülnek megjelenítésre. A jelentkező a vállalattól kapott tájékoztatás szerint vesz részt a vállalati felvételi eljárásban. A felsőoktatási duális képzésben részt vevő vállalatoknak legkésőbb a sorrend-módosítási határidőig (július eleje) értesíteniük kell a hozzájuk jelentkezőket a kiválasztás eredményéről. A felvételizők ennek tudatában még módosíthatják a felsőoktatási intézmények sorrendjét a felvételi jelentkezésben.

A vállalatok a kiválasztási folyamatot maguk szabják meg, ebbe nincs beleszólása a felsőoktatási intézményeknek. Amennyiben a gazdálkodó szervezet által kiválasztott hallgató nem nyer felvételt a felsőoktatási intézménybe, úgy a cégeknek lehetőségük van újabb kiválasztási folyamat elindítására, vagy a korábbi elbeszélgetésen részt vevő hallgatók közül egy új duális hallgató kiválasztására.

Amennyiben a hallgató az állami felvételi eljárást és a vállalati felvételi eljárást is sikerrel zárta és duális formában kívánja folytatni tanulmányait, úgy ezt a beiratkozáskor kell jeleznie a felsőoktatási intézményben. Ez azt jelenti, hogy a sikeres vállalati felvételi nem kötelezi semmire a hallgatót, dönthet úgy, hogy inkább a „hagyományos”, nem duális formában kezdi meg tanulmányait.

9.2.3 A tanév beosztása a duális képzés esetében

A tanév során a felsőoktatási duális és a nem duális képzésben részt vevő hallgatók között az a különbség, hogy a duális hallgatók az intézményi órákon való részvétel mellett a vállalati gyakorlati órákat is teljesítik. Ennek beosztására, ütemezésére nincs kötelező előírás, a gyakorlati „tömb” lehet egy vagy több hét időtartamú vagy hetente 1-2 nap is.

A **vizsgaidőszakban** a nem duális hallgatók a vizsgákra készülnek, a duális hallgatók viszont a vizsgák teljesítése mellett párhuzamosan a gyakorlati idejüket is töltik a vállalatnál. Miután a duális hallgatók a cég munkavállalói – a hallgatói munkaszerződés munkajogi jogviszonyt hoz létre, mivel tényleges munkabér kerül kifizetésre –, így a nyári időszakban számukra nincs **iskolai szünet**, hanem a dolgozókhöz hasonlóan szabadságot kapnak. Ezt a vállalat megoszthatja a nyári és a téli időszak között.

9.2.4 Az együttműködési megállapodás megkötése

Első lépésként a felsőoktatási intézmény és a szakmai gyakorlólhely (cég, vállalat) köteles együttműködési megállapodást kötni a felsőoktatási intézmény hallgatóinak szakmai gyakorlata biztosítására.

Az együttműködési megállapodást írásba kell foglalni, amelynek részletes tartalmát (adatok, gyakorlólhely, létszám, díjazás, kötelezettségek, jogok, időtartam) a 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 16. §-a határozza meg.

9.2.5 A hallgatói munkaszerződés

Szakmai gyakorlatra kötelezett hallgató a felsőoktatási duális képzés képzési ideje alatt a képzési program keretében, illetve a képzés részeként megszervezett szakmai gyakorlat vagy gyakorlati képzés esetén, külső gyakorlóhelyen **csak a szakmai gyakorlóhellyel kötött hallgatói munkaszerződés alapján végezhet munkát.**

A szakmai gyakorlaton hallgatói munkaszerződés alapján történő hallgatói munkavégzés részletes feltételeit és a hallgatói munkaszerződés tartalmát a 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet határozza meg.

A hallgatói munkaszerződés alapján munkát végző hallgató foglalkoztatására az Mt. rendelkezéseit kell alkalmazni a 230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 17. §-ában foglalt eltérésekkel (lásd: 9.2.8. pont).

A hallgatói munkaszerződés tartalmát (adatok, gyakorlóhely, szakképzettség, díjazás, munkakör, szakmai felelős, kötelezettségek, jogok) a 230/2012 Korm. rendelet 18. §-a határozza meg.

9.2.6 A hallgatónak fizetendő díjazás

A nemzeti felsőoktatási törvény értelmében a hallgatói munkaszerződés alapján a hallgatót a felsőoktatási duális képzési ideje alatt díjazás illeti meg. A felsőoktatási duális képzésben **a tanulásért is fizetés (díjazás) jár**, a havi juttatást nem csak a gyakorlati hetek alatt, hanem a szorgalmi időszakban is kapják a hallgatók, ugyanis a felsőoktatási intézmény és a vállalat csak olyan feltétellel köthet együttműködést, amely szerint a gazdálkodó szervezet a felsőfokú duális képzés teljes idejére köteles díjazásban részesíteni a hallgatót.

A díj mértéke legalább havonta a kötelező legkisebb munkabér (azaz minimálbér) 65%-a, amelyet – eltérő megállapodás hiányában – a szakmai gyakorlóhely fizet. Ettől az összegtől természetesen több is fizethető a hallgató részére.

Pénzbeli juttatás havi összege a kötelező legkisebb havi munkabér alapján 2020-ban	104 650 Ft/hó
---	---------------

A felsőoktatási duális képzés esetén a hallgatói munkaszerződés a képzés – legkésőbb annak második félévétől kezdődően megkezdett – teljes duális formában folytatott idejére szól, amelyet szeptember 30-ig, keresztféléves képzés esetén február 28-ig kell megkötni. Ha a hallgató a képzést annak második félévétől kezdődően folytatja duális formában, a hallgatói munkaszerződést február 28-ig, keresztféléves képzés esetén szeptember 30-ig kell megkötni. A hallgatói munkaszerződés akkor szűnik meg, amikor a hallgató átveszi a diplomáját. A továbbiakban sem a cégnek, sem a hallgatónak nincs egymással szemben kötelezettsége, de ezt követően természetesen köthetnek egymással munkaszerződést és a hallgató továbbfoglalkoztatható. Duális képzés esetén a szakmai gyakorlatnak a felsőoktatási

intézmény épületében megvalósuló része is külső képzőhelynél megvalósuló gyakorlatnak tekintendő.

9.2.7 A hallgatói munkaszerződés alapján kifizetett díjazás adózása

Az Sza tv. 1. számú mellékletének 4.12 pontja alapján adómentes a felsőoktatási törvény szerinti hallgató részére a felsőoktatási duális képzés esetén az elméleti és a gyakorlati képzés idejére kifizetett díjazás értékéből havonta a hónap első napján érvényes havi minimálbért meg nem haladó rész.

Az adómentes jövedelemnek nem minősülő díjazást (azaz a minimálbért meghaladó részt) azonban már személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség terheli. Mivel a munkavégzés hallgatói munkaszerződés alapján történik, az adóköteles jövedelem nem önálló tevékenységből származó jövedelemként az összevont adó-alap része.

9.2.8 A hallgatónak nyújtandó egyéb juttatások, a gyakorlat szabályai

A hallgatói munkaszerződés alapján – a munka törvénykönyvéről szóló törvényről kedvezőbb feltételek szerint – munkát végző hallgató foglalkoztatása során

- rendkívüli munkaidő nem rendelhető el,
- a hallgató napi munkaideje nem haladhatja meg a nyolc órát, munkaidőkeret alkalmazása esetén legfeljebb egy heti munkaidőkeretet lehet elrendelni,
- a hallgató számára legalább tizenkét óra tartalmú napi pihenőidőt kell biztosítani,
- próbaidő nem köthető ki,
- a Munka Törvénykönyvének az egyenlőtlen munkaidő-beosztásra vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók.

A gyakorlati képzést szervező köteles felelősségbiztosítást kötni a felsőoktatási duális szakképzésben részt vevő hallgató javára.

9.2.9 A gyakorlati képzés költségeinek elszámolása

A felsőoktatási duális képzés keretében szervezett szakmai gyakorlat finanszírozásával kapcsolatos új szabályokat a kiadvány 8. fejezetének 8.2.1. és 8.4.3. pontjai tartalmazzák.

9.2.10 Területi kamara feladat- és hatásköre a felsőoktatási duális képzésben

A felsőoktatási duális képzésben részt vevő gyakorlóhelyek minősítését a Duális Képzési Tanács végzi. A felsőoktatási duális képzésben a kamarának jogszabályban rögzített közvetlen feladata jelenleg nincs, mégis fontos szerepe van a felsőfokú duális képzés továbbfejlesztésében, népszerűsítésében és elterjesztésében. A kamara feladata továbbá a felsőoktatási duális képzést vállaló gazdálkodó szervezet szakmai

támogatása, tájékoztatása és a felsőoktatási duális képzésben való részvételre ösztönzése.

A gazdálkodó szervezet között létrejövő hallgatói szerződést, illetve a gazdálkodó szervezet és a felsőoktatási intézmény között létrejövő együttműködési megállapodást a területi kamarának nem kell ellenjegyeznie.

10 GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK

10.1 Kifutó rendszerű (Szt. szerinti) képzésben indítható-e még szakképesítés-ráépülés?

Az Szt. 1. sz. melléklete tartalmazza a Szakmajegyzéket, amely alapján 2020 szeptemberétől beiskolázhatóak a tanulók. Ebben már nem szerepel a korábbi OKJ-ban külön táblázatban nyilvántartott, magasabb szintű vagy újabb, specializált munkakörök betöltéséhez szükséges ismeretek oktatása, azaz a korábbi szakképesítés-ráépülés fogalma.

A korábbi ráépülések egy része beépült az új szakmákba, más részük pedig az új rendszerben nem az iskolai rendszerű szakmai oktatásban, hanem a szakmai képzésben folyik majd programkövetelmények alapján. A szakmai képzések, szakképesítések listája nem került jogszabályban kiadásra.

A régi OKJ szerinti ráépülésekre iskolai rendszerben már nem lehet jelentkezni, 2020. szeptember 1-jétől már csak új Szakmajegyzék szerinti képzések indíthatóak. Az új szakmánál az előzetes tudás beszámítására van lehetőség, így esély van arra, hogy a tanuló számára csak a korábbi (és most a szakmába beépült) ráépülés szakmai anyaga marad meg teljesítendőnek.

10.2 Mit kell tudni a korábbi tanulmányok beszámításának lehetőségéről az új képzési rendszerben?

A szakképző intézmény szakmai programjában meghatározottak szerint a szakképző intézmény vezetője dönt a tanuló előzetesen megszerzett tudásának, illetve gyakorlatának beszámításáról.

A szakképző intézményben, a köznevelési intézményben és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat az adott szakmára előírt – megegyező tartalmú – követelmények teljesítésébe kell beszámítani, a szakképzés megkezdése előtt foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban eltöltött szakirányú gyakorlati időt pedig a szakirányú oktatás idejébe kell beszámítani. A korábbi tanulmányok beszámítása esetén a tanulmányi követelmények az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesíthetők.

A szakképző intézmény szakmai programja alapján a beszámításról az iskola igazgatója dönt. A beszámítás nem csak az ágazati alapoktatás elvégzése és az azt lezáró vizsga letétele alól adhat felmentést a tanulónak, hanem minden olyan tantárgy látogatása alól is, amelyet korábbi tanulmányai alapján már sikeresen

teljesített, illetve amelyek szakmai kompetenciáival rendelkezik. Beszámítás alapján szakképző intézményben akár egyéni tanulmányi rend, azaz csak bizonyos tantárgyak látogatására vonatkozó beosztás alapján is részt lehet venni oktatásban és képzésben.

10.3 Miben kell többet tudnia egy duális képzőhelynek a korábbi gyakorlati képzőhöz képest?

A szakképzési rendszer 2020. szeptember 1-jétől átalakult, megváltozott. Minden duális képzéssel foglalkozó vállalkozásnak és gyakorlati októnak ismernie kell az új szakképzési törvényt és annak végrehajtási rendeletét, az Szkr.-t.

A képzőknek a vonatkozó jogszabályok alapvető, a szakirányú oktatáshoz szorosan kapcsolódó ismeretén túl, a szakmák szakképzési alapidokumentumainak (KKK-k, PTT-k, szakmai programok) felépítését, tartalmát is ismerniük kell és képesnek kell lenniük azok alkalmazására az oktatásban.

Ami a korábbi rendszerhez képest merőben új a képzők számára, az a TEA-módszer, amely teljesen új szemléletet honosít meg a szakirányú oktatás tervezésében, szervezésében, követésében és értékelésében.

Fontos továbbá, hogy a képzők megfelelő szintű informatikai jártassággal is rendelkezzenek, annak érdekében, hogy a KRÉTA rendszert az oktatásaik során használhassák a képzési programjaik feltöltéséhez, a szakképzési munkaszerződések bejelentéséhez, a foglalkozási naplók vezetéséhez, vagy például az iskolával történő kapcsolattartáshoz.

Ezen kívül a képzőknek szakszerűen támogatniuk kell a diákjaikat az informatikai eszközök használatában és alkalmazásában (pl. portfóliókészítés, projektmunkák, szakmai ismeretszerzés, Ipar 4.0-ás technológiák).

10.4 Köthető-e szakképzési munkaszerződés 2020. szeptember 1-jétől?

Szakképzési munkaszerződés csak a szakirányú oktatásban köthető, az azt megelőző ágazati alapoktatásban nem.

Az ide vonatkozó rendelkezések alapján ágazati alapoktatást

- a technikum kilencedik és tizedik évfolyamán és a szakképző iskola kilencedik évfolyamán,
- érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben a szakmai oktatás első felében

kell megszervezni.

Az ágazati alapoktatás ágazati alapvizsgával zárul.

Nem kell azonban ágazati alapvizsgát tennie és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni annak a tanulónak, illetve képzésben részt vevő személynek, aki korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit.

Abban az esetben, amikor egy érettségivel és tanulói jogviszonnyal vagy felnőttképzési jogviszonnyal rendelkező személy 2020. szeptember 1-től azonnal kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítést kezd meg szakmai oktatás keretében, mert az iskola él az ágazati vizsga alóli mentességet jelentő beszámítás lehetőségével, a szakképzési munkaszerződés a törvényi szabályozás értelmében 2020. szeptember 1-jétől megköthető.

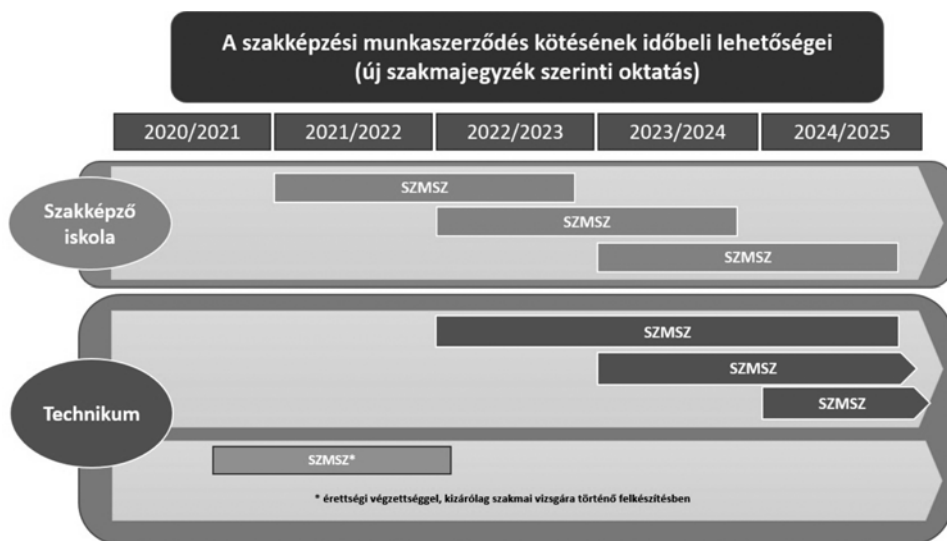
Ugyanakkor ehhez a konstrukcióhoz finanszírozási szabályok még nem kapcsolódnak, azok csak 2021. január 1-jétől lépnek hatályba, tehát a gyakorlatban a szakképzési munkaszerződéshez állami támogatás csak ettől az időponttól vehető igénybe.

10.5 Hogy alakulnak a szakképzési munkaszerződés kötésének időbeli lehetőségei?

Az új képzési rendszer szerinti oktatásban szakképzési munkaszerződést először

- szakképző iskolában tanulók esetén a 2021/2022-es tanévtől,
- technikumban tanulók esetén a 2022/2023-as tanévtől,
- érettségivel rendelkező, kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben részt vevő tanulók esetén a 2020/2021 tanév második félévétől (2021. február)

köthető.

5. sz. ábra: A szakképzési munkaszerződés kötésének időbeli lehetőségei

11 TERÜLETI KAMARÁK ELÉRHETŐSÉGEI

	Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 6000 Kecskemét, Árpád krt. 4. Tel.: 76/501-500 bkmkik@mail.datanet.hu www.bkmkik.hu
	Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 5600 Békéscsaba, Penza ltp. 5. Tel.: 66/ 324-976 bmkik@bmkik.hu www.bmkik.hu
	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 3525 Miskolc, Szentpáli u. 1. Tel.: 46/501-090 bokik@bokik.hu www.bokik.hu
	Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 1016 Budapest, Krisztina krt. 99. Tel.: 488-2000 ugyfelszolgalat@bkik.hu www.bkik.hu
	Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 6721 Szeged, Párizsi krt. 8-12. Tel.: 62/554-250 info@csmkik.hu www.csmkik.hu

	Dunaújvárosi Kereskedelmi és Iparkamara 2400 Dunaújváros, Latinovits Zoltán út 10. Tel.: 25/411-601 dkik@dkik.hu www.dkik.hu
	Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétátér 4-6. Tel.: 22-510-310 fmkik@fmkik.hu www.fmkik.hu
 ALAPÍTVÁ: 1890	Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 9021 Győr, Szent István út 10/A Tel.: 96/520-202 kamara@gymskik.hu www.gymskik.hu
	Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 4025 Debrecen, Vörösmarty u. 13-15. Tel.: 52/500-710 hbkik@hbkik.hu www.hbkik.hu
	Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 3300 Eger, Faiskola út 15. Tel.: 36/429-612 hkik@hkik.hu www.hkik.hu
	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 5000 Szolnok, Verseggy park 8. Tel.: 56/510-610 kamara@jnszmik.hu www.jnszmik.hu

	Komárom-Esztergom Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2800 Tatabánya, Fő tér 36. Tel.: 34/ 513-010 kemmik@kemmik.hu www.kemmik.hu
	Nagykanizsai Kereskedelmi és Iparkamara 8800 Nagykanizsa, Ady u. 1. Tel.: 93/516-670 nakkik@nakkik.hu www.nakkik.hu
	Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 3100 Salgótarján, Alkotmány út 9/a. Tel.: 32/ 520-860 nkik@nkik.hu www.nkik.hu
 <i>Pest Megyei és Erdő Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara</i>	Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 1056 Budapest, Váci u. 40. 2045 Törökbálint, Kazinczy F. u. 124/B Tel.: 1/317-7666 titkarsag@pmkik.hu www.pmkik.hu
 PÉCS-BARANYAI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA → alapítva 1881 ←	Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara 7625 Pécs, Majorossy I. u. 36. Tel.: 72/507-150 pbkik@pbkik.hu www.pbkik.hu
 <i>Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara</i>	Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara 7400 Kaposvár, Anna u. 6. Tel.: 82/501-000 skik@skik.hu www.skik.hu

 SOPRON MEGYEI JOGÚ VÁROSI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA A N N O 1 8 5 0	Soproni Kereskedelmi és Iparkamara 9400 Sopron, Deák tér 14. Tel.: 99/523-570 tikarsag@sopronikamara.hu www.svkik.hu
 SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA NYÍREGYHÁZA	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 2. Tel.: 42/311-544 info@szabkam.hu www.szabkam.hu
 TOLNA MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA	Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 7100 Szekszárd, Arany J. u. 23-25. Tel.: 74/411-661 kamara@tmkik.hu www.tmkik.hu
	Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 9700 Szombathely, Honvéd tér 2. Tel.: 94/506-640 vmkik@vmkik.hu www.vmkik.hu
 VESZPRÉM MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA	Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 8200 Veszprém, Radnóti tér 1. Tel.: 88/429-008 vkik@veszpremikamara.hu www.veszpremikamara.hu
 ZALA MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA ZALAEGERSZEG	Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 8900 Zalaegerszeg, Petőfi u. 24. Tel.: 92/550-514 zmkik@zmkik.hu www.zmkik.hu

12 JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

12.1 Jogsabályok és szabályozó dokumentumok

12.1.1 Jogsabályok:

- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről
- 1995. évi LXVI. törvény a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1999. évi CXXI. törvény a gazdasági kamarákról
- 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről
- 2016. évi CL. törvény az általános közgazgatási rendtartásról
- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- 11/2020. (II. 7.) kormányrendelet a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról
- 12/2020. (II. 7.) kormányrendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról
- 100/1997. kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

12.1.2 Szabályozó dokumentumok:

- A Szakképzés 4.0. – A Szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalomra (ITM, 2019)
- Képzési és kimeneti követelmények
- MKIK Szak-, és Felnőttképzési Önkormányzati Szabályzata
- MKIK Kamarai Gyakorlati Oktatói Képzési és Vizsgaszabályzata

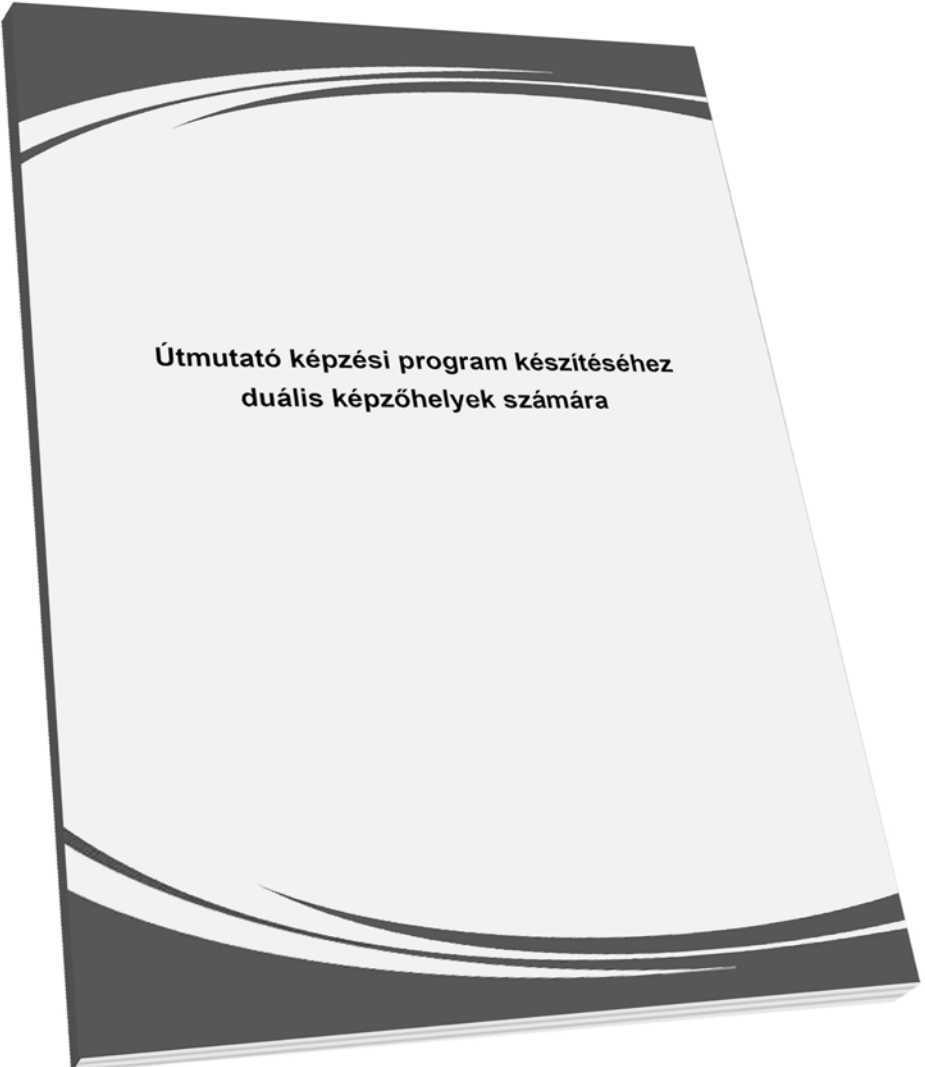
- MKIK Mesterképzési és Mestervizsga Szabályzata
- Programkövetelmények
- Programtantervek

12.1.3 Országos honlapok:

- <https://ikk.hu/> és <https://szakkepzes.ikk.hu/> és <https://szakkesites.ikk.hu/>
- www.isziir.hu
- www.mkik.hu
- www.nav.gov.hu
- www.nive.hu
- <https://palyaorientacio.nive.hu/>
- <https://szakmavilag.hu/>
- www.tanuloszerzodes.hu

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara köszönetét fejezi ki az innovációs és technológiai miniszternek a kiadvány elkészítéséhez és megjelenéséhez a Nemzeti Foglalkoztatási Alap terhére nyújtott anyagi támogatásért.

Az új szakképzési rendszerben a duális képzőhelyé minősítés egyik feltétele, hogy a duális képzőhely rendelkezzen képzési programmal, amely szakmánként, az adott szakma programtervéhez igazodóan tartalmazza a duális képzőhely által oktatott tananyagelemeket, valamint az elméleti ismeretek, a felügyelet mellett és az önállóan végezhető gyakorlati feladatokat, továbbá a kompetencia- és készségfejlesztés feladatait. Ennek elkészítéséhez a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara útmutatót állított össze a képzőhelyek számára, mely a www.tanuloszerzodes.hu oldalról letölthető. Kérjük, keresse tanácsadó kollégáinkat a további részletekért.

**Útmutató képzési program készítéséhez
duális képzőhelyek számára**

